

koj »Krajevno udruženje F. S.« v smislu pravil F. S.! Isto naj stori tudi učiteljsko društvo drugih krajev — in drugo leto bo učiteljski F. S. gotov. **Brez teh pogojev je sprejem učiteljev v F. S. nemogoč.** V informacijo v namenu F. S. in o »Mesnih Udrugiščih« F. S. si prečitajte članek v »Učit. Tovaršišu« od 3. aprila 1922 in dr. J. Novakov članek v 37. številki lanskega leta »Učit. Tovaršiša«. Krajevna Udruženja F. S. bi bila lahko pri sedežih okrajnih učiteljskih društev oziroma pri podružnicah F. S.

Da se učiti F. S. ni uresničilo že lani, ni moja krivda. Na preči citirano pismo g. Glavnega pov. F. S. sem odgovoril 8. maja 1922 in ponudil g. glavnemu pov. F. S., da mu ustanovim Svratšče F. S., ki ga dijaška podružnica ni mogla spraviti k življenju, da organiziram »Mesno Udr. F. S.«, da mi je g. Glavni pov. F. S. v pismu z dne 25. maja 1922 odgovoril, »da nas je vaše pismo od 8. maja 1922 iznova potrdilo v nameri, da organiziramo kot posebno sekcijo »Učiteljsko - profesorski F. S.« Za letošnje počitnice (1922.) je seveda to prepozno. Ker pa dijaški F. S. ne more nuditi učiteljsvu dovolj ugodnosti (posebno nikake povlastice na železnicih) — ne kaže, da bi za letos sprejeli učitelje v ta F. S., ker bi se samo razočarali. Kakor hitro pristopimo k organizaciji »Učit.-prof. sekcije F. S.« Vam se javimo.

Nekaj tednov za tem sem dobil listografski dopis, ki se glasi: »Gg. Profesorima in učiteljima! Ferijalni Savez imao je najboljši namen raditi takođe i u korist profesora i učitelja. Pitanje posebne povlastice za ferijalna putovanja rešeno je međutim na jedan način, koji izostavlja učitelje in profesore i oni su u stvari uvažanjem Dačke Legitimacije za povlašćenu vožnju bez vozne povlastice za ferijalna putovanja. F. S. nije uspeo, da za njih uvede posebne »Nastavničke Legitimacije za povlašćenu vožnju«, a izgleda da bez saradnje učitelja i profesora neće uspjeti pošto nama odriču pravo govoriti i u njihovo ime. S toga razloga F. S. odlučio je organizovati pored Dačkog F. S. također i »Nastavnički F. S.« sa istim ciljem i istim delokrugom.

Molimo Vas, da nas iduće godine u tom podupirate i da nam izvinite što ove godine od F. S. nečete imati koristi. — S poštovanjem dr. Janže Novak s. r., Glavni pov. F. S. — Beograd, 15. junija 1922.

Učiteljsko - profesorsko - dijaški F. S.! Ali si moremo misliti kaj idealnejšega?! Na nas je, da ga čimprej uresničimo. Povedo bomo potem doma, v glavnem mestu in v gorski vasi. Pristopimo vsi v »Nastavnički F. S.«, plačamo pri vsem beraštvu članarino, ki je lani znašala 15 Din, letos bo gotovo več, a ne preveč za počitniške ugodnosti, dajmo sami olakšice v hrani in stanovanju, nabirajmo dobrotvore F. S., ustanavljajmo »Krajevna ali Mesna Udruženja F. S.«, Svratšča F. S. po mestih, trgih in vaseh, združimo se v skupno delo s profesorji in dijaštvom, pa bomo močni kot nobena druga organizacija! In komu drugemu bo to v dobro kot nam samim!

Zato, tovariši, na prvem zborovanju okrajnega učiteljskega društva ustanovite »odsek F. S.« in začnite vsak v svojem delokrogu, vsi skupno pridružite se že obstoječi podružnici dijaškega F. S. Naše poverjenišvo UJU v Ljubljani pa naprosimo da se obrne do centrale UJU, da i ona prične tozadevno z resnim delom. Za informacije bomo pa prosili samega Glavnega pov. F. S. g. dr. Janže Novaka.

Dovolj bi si še par opazk, kako mislim jaz ustanoviti »Mesno Udr. F. S.« in »Svratšče F. S.« Prvo bo, da bom naprosil vse mestne in okoliške petičneže za prosto hrano oziroma stanovanje ferijalcev, toraj nabral bom kar največ dobrotvorov, pri zborovanju okrajnega učiteljskega društva bom organiziral v F. S. naše učiteljsvo, ki se je že lani odzvalo mojemu vabilu v zelo velikem številu, stopil bom v zvezo z gg. profesorji in dijakci, pa bo »Mesno Udr. F. S.« kmalu tu. Težje bo s »Svratščem«. Priredil bom par gledaliških predstav in porabil čisti dobiček za nabavo poljskih postelj (Feldbetten). Tu vam svetujem iz lastne skušnje čisto enostavne poljske postelje, napete z močnim, nenategljivim blagom (jadrovino) in nič drugega. S celo jadrovinno, ne s pasovi! Tako smo ležali v Dubrovniku. In to je vsem najbolj ugašlo. Je tudi najbolj higijenično, grolazen nemogoče. Blazinico ali kaj podobnega si bo pa že vsak vzel s seboj, kot tudi odejo, ruho ali kaj podobnega. To Vam svetujem! Prostor-kamor postavim te postelje, dobim že v kakih šoli, umivalnik mi kdo posodi, mizo imamo pa bo »Svratšče« tu. Seveda za-

četkoma manjše, pa si bomo že opomogli. Naprositi bo treba lesa, blaga po nižji ceni itd., pa bo šlo. Samo, da bomo začeli, potem gre samo, če le malo gibljemo. Pa mi bomo radi gibal, vsaj bomo delali zase.

Tovariši, na delo, takoj na delo! Od organizacije zahtevamo tudi tozadevne sodelovanja, mi na storimo vsi svojo dolžnost in o velikih počitnicah bomo imeli svoj F. S.!

Pirnat Viktor.

Iz Jugoslavije.

— **Odlok višjega šolskega sveta glede verskih vaj.** Višji šolski svet, Štev. 7734/21 ad Udeležba učencev pri šolskih mašah. V Ljubljani, 16. avgusta 1922. Mestnemu šolskemu svetu v ter opozarjam na člen 12. ustave, po katerem nihče ni dolžan sodelovati pri verskozakonskih dejanjih, svečanostih, obredih in vajah, razen ob državnih praznikih in svečanostih. Ker v zmislu člena 142. ustave, preneha veljati vsi pravni predpisi, ki bi ustavi nasprotovali, z dnem objavitve ustave v »Službenih novinah«, t. j. 28. junija 1921, izza tega dne nimamo več obveznih šolskih verskih vaj, temveč so le za šolarje neobvezne, odnosno fakultativne. — **Za predsednika:** Wester I. r.

— **Humekova kandidatna lista.** Proti sklepu širjega sosveta je nastopil predsednik »Društva učiteljskega meščanskega šol« Drag. Humek z okrožnico, v kateri navede: »Glede volitev v v. š. sv. pripominjam, da smo poizkusili vse, a dosegli ničesar. Med drugim smo prosili U. J. U. naj nam dovoli, da sami nominiramo kandidata. Odgovora nismo dobili — pač! Glej zadnjega »Tov.«. Zato storite sledeče: Vse mešč. šol. učiteljsvo voli kot zastopnika Drag. Humeka in kot namestnico Ivanko Kalin, str. uč. v Ljubljani. Ostalega kandidata in namestnika vzemite iz liste U. J. U. za dotični kraj. Na ta način pokažimo svojo voljo. Dejanskega efekta res ne bo, a bo moralni učinek tem lepši, če bomo solidarni!« — Glede na nominiranje kandidatov s strani »Društva učit. mešč. šol« smo že opetovano poudarili stališče, da posamezne strokovne organiz. tu (Društvo učit. meščanskih šol. — društvo slov. učiteljev — učit. ženskih ročnih del in otroške vrtarice, — društvo upokojenih učiteljev) nimajo odločevati, temveč da je tu edino merodajna najširša naša organizacija U. J. U. poverjenišvo Ljubljana in širši svet, ki ima včlanjene vse različne kategorije učiteljskega in je postavila na seji širjega sosveta dne 28. decembra 1922 kandidate, kakor jih je objavil »Učit. T.«. Pri tem pripominjamo, da je imel glasom poslovnika nato sejo pristop vsak organiziran član in se je te seje v resnici udeležilo poleg širjega sosveta tudi mnogo drugega našega članstva. Na seji je postavil širji svet, kjer so bila zastopana vsa okrajna društva v Sloveniji, kandidate s soglasnim sklepom vseh navzočih. Zato je skrajna nediscipliniranost in skrajno pomanjkanje stanovske zavesti vsakogar, ki hoče v zadnjem hipu rušiti našo stanovsko disciplino proti soglasnemu sklepu širjega sosveta.

— **Kaj je za uradniškimi dokladi?** Poslanec Reiser je interpelliral finančnega ministra na seji finančnega odbora: zakaj ne predloži povišanja uradniških doklad, ki bi ga ves finančni odbor gotovo brez debate sprejel? Finančni minister Stojadinović je rekel, da fin. ministrstvo sedaj pripravlja načrt o povišanju draginskih doklad.

— **Osrednja zveza javnih nameščenecv in upokojenecv** je izdala na ministra dr. Niko Zupaniča odprto pismo glede ureditve gmožnega in pravnega položaja državnih nameščenecv, upokojenecv, vdov in sirot.

— **Višji šolski svet je prejel naknadne kredite** za nagrado učiteljev na ekskurzijskih šolah, oddelkih za oddajene in nestalno nastavljenih učiteljev žen, ročnih del za čas od 1. jan. 1921 do 31. julija 1922 (kreditov za potnine in prehrano še nimamo). Da se morejo zaostale nagrade čimprej nakazati, poziva višji šolski svet prizadete učne osebe, naj vpošljejo prijave no sledečih vzorcih: (Glej Uradni list pri svojem šol. vodstvu!) — Prijave se morajo vpsolati po uradni poti. — Vsaka prijava mora imeti eno celo stran pole prosto za uradne zabeleške. **Posebne razpisa višji šolski svet ne bo razposlal,** za to naj prizadeti uradi in učne osebe vzamejo razglas takoj na znanje. (Šolski voditelji naj razglase odredbo prizadetim osebami!) Obenem opozarja višji šol. svet, da se uodo najprej izvršila izplačila onim,

ki pošljejo pravilno izpolnjene prijave, šele potem se bodo vračale pomanjkljive v izpolnitve.

— **Volitev zastopnikov učiteljskega v višji šolski svet.** Ker uradne glasovnice niso dospele pravočasno v roke vseh šolskih vodstev, je pokrajinska uprava podaljšala rok za oddajo glasovnic do 30. januarja ob 12. uri in rok za predložitev glasovnic in volilnih imenikov volilnim odborom pri prosvetnem oddelku pokrajinske uprave do 10. februarja ob 12. uri. Razglas bo objavljen v prihodnji številki »Uradnega lista«.

— **Vdovce, poročene učiteljice, učiteljice ženskih ročnih del in otroške vrtarice opozarjamo** na sklep ožjega sosveta v zadnji seji, ki bo priobčen v »Učit. Tovaršišu«, ker so se jim dovolile nekatere olajšave glede članarine in obveznosti listov.

— **Na resolucije širjega sosveta UJU v Ljubljani** je podal predsednik UJU tov. Milutin Stanković stvarna pojasnila, ki jih priobčimo prihodnjič.

— **Aretacija slovenskih učiteljev v Italiji.** Italijani so aretirali tov. Pahorja, urednika »Učiteljskega lista« in tov. Hreščaka, predsednika Sežanskega učiteljskega društva. Kakor čujemo, namerala italijanska vlada odpušiti iz službe nad 30 učiteljev-Slovencev v Juljski Krajini. Ubiti hočejo učiteljsvo da s tem ubijejo šole in potom šole naš podjarmljeni narod v Juljski Krajini!

— **Aretiran je bil poleg tov. Hreščaka in Pahorja tudi tov. Jožef Malahan.** Odslovljen je bil od Italijanov tov. Anton Arigler, učitelj v Ročinju. — Brez službe in brez plače so pustili Italijani tov. Rustjo, ki so ga najprej uradno premetili.

— **Ganoli: Druga čtanka (drugi natis)** je izšla. Dobi se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani. Cena 14 Din.

— **Zahvala.** Ob moji šestdesetletnici sem dobil od svojih prijateljev, znancev in raznih korporacij toliko lepih in prijaznih čestitk, da mi ni moglo zahvaliti se vsakemu za ljubeznive besede, vsled česar sem prisiljen izreči tem potom vsem svojo najpriskrnejšo zahvalo. — **Anton Gnus.**

— **Razlogi tov. Humeka pri nastopu proti pov. UJU.** V 2. letošnji številki U. T. me pozivajo, naj podam nekakšno izjavo. Kaj naj izjavim, ne vem. Domnevam pa, da gre za tov. Jelenca, češ, da mi ni hotel odstopiti mesta pri zadnji seji v. š. sv. Kdo je to trdil, ne vem. Jaz gotovo ne. Tudi ga nisem prosil, naj mi stori gori navedeno uslugo, ker za časa zadnje seje še nisem imel v rokah vseh poročil o zborovanjih odsekov našega društva. To prošnjo stavi prav danes in mislim, da mi bo tov. Jelenec rad volje ustregel. O naši nameri je gotovo poučen, saj je iniciativa za zborovanje odsekov dne 2. okt. p. l. izšla baš iz ljubljanskega odseka in je bil tov. Jelenec gotovo navzoč pri zborovanju. Glede »špičenja« konstatiram, da sem v dopisu z dne 12. dec. 1922, št. 140, prosil tov. Jelenca naj pri seji v. š. sv. kot naš zastopnik podpre predloge prof. Voglarja, ki je na mojo prošnjo prevzel za takrat naše zastopstvo. Tov. Jelenec je bil torej informiran in tudi ne prezr. Sicer mora pa kot tovariš in zastopnik brez tujega drezanja vedeti, kaj nas mori. Končno še beseda o sedanjih volitvah v v. š. sv. V dopisu z dne 15. dec. 1922, št. 143, sem prosil UJU pov. Ljubljana, naj dovoli, da sami nominiramo zastopnika za mešč. šolo. Če bi to ne hoteli, naj pa vsaj sestavijo listo tako, da bo izmed dveh zastopnikov na Štajerskem eden za meščansko šolo, edini zastopnik na Kranjskem pa bodi za osnovne šole. Na to nismo dobili odgovora — pač! Iz zadnjega štev. U. T. vidimo, da sta zastopnik za mešč. šole in njega namestnica iz bele Ljubljane! In nekdanja Štajerska ima nad dve tretjini mešč. šol! To je tudi ljubezen bele Ljubljane do nas Prečanov! D. H. — Z zadostjenjem jemljemo izjavo rav. Humeka na znanje, da na zadnjo sejo viš. šol. sveta sploh ni hotel iti in ne imel pripravljenega referata. S tem je potrjena naša trditve in so ovržene klevete, ki so jih razširili nekateri neorganizirani meščanskošolski učitelji. Poblazeni smo izjavili, da dopisa št. 140 z dne 12. dec. 1922 (seja je bila pa 14. dec. 1922) tov. Jelenec sploh ni prejel in ga je o omenjenih predlogih informiral šele pred sejo rav. Voglar. In četudi bi tov. Humek »kolegijalno« samo informiral tov. Jelenca o predlogih, s tem ni njegova nekolegijalnost nič manjša. Tov. Humek se bo še spominjal, da je bil tov. Jelenec pri zadnjih volitvah v viš. šol. svet izvoljen kot zastopnik meščanskošolskega učiteljskega društva. Kako torej izgleda to, da ga »Društvo učiteljskega meščanskih šol« sedaj prezre, da odda referat srednješolskemu zastopniku, njega pa, ki je pravi zastopnik meščanskošolskega učiteljskega društva, ne informira. — O tujem drezanju pa nam naj tov. Humek pove, kakšne materialne dobrine je dosegel »Društvo učit. mešč. šol« za svoje članove v teku enoletnega obdobja? Še vnesenje dolžbe 10% poviška plače v načrt pragmatike je delo našega poverjenišva UJU, kar lahko potrdi posl. g. Reiser, ki bo vedel tudi potrditi, da se je naš pov. UJU posebno zavzemalo za meščanskošolsko učiteljsvo. Pač, ima tudi uspehe! In sicer te, da pogloblja prepad med osnovnošolskim in meščanskošolskim učiteljsvom, dovedlo je meščanskošolsko učiteljsvo do tega, da ne čita danes niti »Popotnika« niti »Tov.«, celo tako daleč, da meščanskošolsko učiteljsvo prav pridno izstopa iz Slovenske šolske Matice, ker jo najbrže smatra za institucijo osnovnošolskega učiteljskega. Vsa čast pa v pov. UJU organiziranemu meščanskošolskemu učiteljsvu, ki se v polni meri zaveda tudi teh svojih kulturnih stanovskih nalog. To je delo »Društva učit. mešč. šol«, ki pozivlje svoje člane naj pokažejo svojo voljo! —

Glede sedanjih volitev pa sledeče: Kako pride nad 2000 organiziranega osnovno in meščanskošolskega učiteljskega, — ki pride pri volitvah v poštove do tega, da mu bo dobrih 100 neorganiziranih meščanskošolskih učiteljev vsililo naj voljo kandidata, ki jim ga bodo oni diktirali? Kadar bo užival tov. Humek v krogu organiziranega osnovnošolskega in meščanskega učiteljskega onozaupanja, ki ga uživa že od nekega tova. Jelenec in kadar ga postavi za kandidata širji svet, tedaj naj bo prepričan, da ga bo volilo tudi vse organizirano osnovnošolsko učiteljsvo. Kar se tiče števila mešč. šol, na eni in drugi strani, naj povdarjamo, da obstaja za nas samo eno: vprašanje meščanskega šolstva, o katerem je tov. Jelenec bolj informiran od vsakega novinarja v zastopstvu. — Ob koncu se nam zdi potrebno omeniti še sledeče: Tov. Humek je bil sprva proti osnovanju Društva učit. mešč. šol., ker je bil odločno proti cepitvi. Čez leto se je premislil, ko je prišla njegova oseba v poštove. To je zgolj konstatacija! Zaradi predstoječega konflikta pa gre naša smer slejkoprej za složnim in skupnim delovanjem osnovno in meščanskošolskega učiteljskega in je ne izpremenimo. Ne odrekamo meščanskošolskemu učiteljsvu svojegega zastopnika; ne odrekamo jim specialnih interesov svojega šolstva; ne odrekamo tudi primerne diferenciacije skupne in enotne organizacije še po strokovnih interesih skupin. Le v složenem delovanju z osnov. učit. bo tudi mešč. šol. učit. močno. Skupnega delovanja pa z metodami tov. Humeka ne bomo dosegli!

— **Tov. strok. učiteljica Kalinova** je izjavila, da jo tov. Humek sploh ni vprašal nič glede kandidate in da kandidaturu odklanja. Tudi se ne strinja s tem, da se s strani društva učit. mešč. šol postavlja svojo listo in se krši disciplino. Ona popolnoma odobrava listo širjega sosveta UJU.

— **Iz vrst učiteljev** je bilo izraženo posebno zadovoljstvo nad sklepom širjega sosveta, ki je postavil tri učitelje na kandidatno listo za višji šolski svet. Pričakujejo, da bodo tudi one sporazumno s člani res šle na kake seje in se enako energično zavzele za splošne in tudi nekatere specijalne težnje, ki zadevajo učiteljice.

— **Smešni ljudje.** Z velikim ponosom so zbornali po listih, da mislijo nekateri voditelji dati volitve v višji šolski svet pred konferenco. Ker je tozadevno prišel uradni razpis ki ga je potreba razglasiti učit., je obsebnostno, da je ta razpis citirati tudi pri konferenci, kakor vse druge dopise. — Pač mali ljudje, ki s tem straše!

— **Proporc!** (Odgovor »Slovenca«.) štev. 11. od 16. jan. 1923.). Res, da ni bil s kr. ur. uveden proporc z listami ali kr. ur. ponavlja samo to, kar je naredba narodne vlade 14. nov. 1918, št. 111 Ur. list ustanovila, namreč predstavništvo manjšin z limitiranim glasom. Poudarjamo, da so na tej naredbi sodelovali gg., ki so zaščitniki »Slomškove zveze« in zlasti tudi prvi poverjenik za uk in bogočastje. Ako bi pa tudi kr. uredba uvedla sorazmerno predstavništvo z listami bi bilo nemogoče zastopnikom učiteljskega konservativne struje pridobiti zastopstva. Zaman! smo proučevali različne sisteme proporca, ki bi ustregel tej želji. Vzemite svincnik v roke pa računaite. Učiteljsva na javnih osnovnih in meščanskih šolah je 3431 ali če odbijemo katehete, ki imajo svoje zastopnike in zato ne volijo, okroglo 3400. Če prištejemo še učiteljsvo zasebnih osnovnih in meščanskih šol in jih vrčunamo na 200, je torej volivcev v tej skupini okroglo 3600. Kolčnik je torej ob treh zastopnikih ki jih je treba voliti 1200. Pogledajte svoje imenike in prešteite svoje ljudi do zadnjega, pa povejte, ali bi Vam bilo mogoče doseči kolčnik!?! Mi molčimo in ne povemo, kako daleč zaostajate za njim Štejte!

— **Gesla g. Julija Slapšaka.** Najmanj novoda ima nastopati kot protikandidat proti pov. UJU za Slomškovo Zvezo g. Julij Slapšak. Tu ni izgovora, da se mu je vsililo in se delati nevednega o nečemer za kar je skurmo on odgovoren. Na dopisnicah, s katerimi je g. Julij Slapšak delal reklamo celo pri naših članih, so sledeča gesla: »Proč z netovariškim terorizatoriem! Prenehajmo s strankarstvom in zastopajmo samo stanovske koristi! Naj pridejo res samo učiteljske težnje do veljave!« — Ali misli tu g. Slapšak na one terorizatorije ki so mu pripomogli do službe, ki mu je niso hoteli prei dati njegovi somišljeniki? Ali misli ono strankarstvo, pod katerim so prejimali 20% draginsko doklado samo Slomškarji? Ali misli na strankarstvo in preganjanje naprednega učiteljskega po inicijativi Slomškove Zveze potom dr. Šusteršiča? Ali misli na »samo učiteljske težnje«, ki jih zastopala Slomškova Zveza, ko sta njen predsednik Jaklič in odbornik Ravnikar glasovala proti regulaciji učiteljskih plač v deželni zbornici? Da vas ni sram sploh priti na dan s svojo umazano firmo!

— **Dopusti za učitelje pri organizaciji (UJU).** U Ministerstvu Prosvete spremljen je raspis po kome se učitelji postavljene po čl. 35, ne mogu odredi-

vati na druge dužnosti sem redovne dužnosti u školi. Izuzetno učiteljskoj organizaciji u Beogradu mogu biti dodeljeni na rad najviše dva učitelja, a učiteljskim organizacijama u pokrajinskim centrima po jedan — N. P.

— **Tovariši — lovci!** Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani potrebuje v svrhu svojega obrata razne ustreljene ptice in živali ki bi bile primerne za gačenje. V ta namen se naprošajo vsi tovariši-lovci, naj nam o prilikah pošiljajo take eksemplare. **Stroške in poštno povrnemo.** Na delo tedaj procvit naših gospodarskih podjetij je korist celotne naše organizacije, ker se čisti dobiček od njih uporablja izključno za organizacijo in narodno-kulturne namene!

— **Tovarišem vrtnarjem!** — Onim tovarišem, ki so se priglasiili za divjake sporočam, da jim ni mogoče ustreči. Radi pomanjkanja ljudi ni mogoče poslati vsakemu posamezniku majhno naročeno množino. Sicer pa bi tudi ovojji in transport dobavo preveč podražili. Najbolje je, da se združi več učiteljev vrtnarjev. Oni iz bivše Stajarske naj pošljejo osebno po divjake k sadlarskemu nadzorstvu v Celje. Oni iz bivše Kranjske dobe lahko nekaj divjakov III. in IV. izbora, dokler je kaj zaloga, v Ljubljani. Zglašilo naj se ob priliki osebno, ali naj koga pošljejo k A. Skulju na Resljevo cesto 24. II. nadstr. Velja pa naj za vse: Kdor prej pride, prej melje! Po pošti je nemogoče kaj poslati, ker stane skoraj več transport in ovoj kakor je blago vredno. Vse one tovariše, ki so naročili divjake lanske leto, pa še ne plačali računov, prosim s tovarišem Črnogojem, naj vendar že enkrat store svojo dolžnost. Nikdo naj ne zahteva od naju, da bova nosila poleg dela in pisanj še stroške. Prosim, naj dolžniki čim prej store svojo dolžnost, da moreva tudi midva poravnati predložene račune. Vsem učiteljem, posebno učiteljem vrtnarjem sporočam, da se snuje **Vrtnarsko društvo za celo Slovenijo.** Dosedanje delovanje pripravljalnega odbora stremi za tem, da se novo Vrtnarsko društvo spoji z že obstoječim Sadlarskim društvom, ker imata oba društvi iste interese in bo lažje izdajati skupnega glasila. Ugodnosti bodo tudi glede plačila enkratne letne članarine vseh tistih interesentov, ki bi hoteli in morali sicer sodelovati pri obeh društvih. Dne 2. februarja t. l. ob pol 11. dopoldne bo v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani, Turjaški trg 3, redna letna skupščina Sadlarskega društva, na kateri bo razgovor in sklep o preustroju Sadlarskega društva v Vrtnarsko in Sadlarsko društvo. Kdo ima več interesa na novem društvu, če ne učitelji, posebno učitelji-vrtnarji. Ako bomo vzgajali mladino v ljubezni do narave, jo bomo vzgojili v ljubezni do sočloveka. Z aktivnim sodelovanjem v novem Vrtnarskem in sadlarskem društvu bomo učitelji najboljše dokazali, da imamo voljo delati za izobrazbo in procvit našega kmetovalca. Bodoče društvo ima namen priskočiti vrtnarjem vsestransko na pomoč, zlasti pri nabavi semen, sadik, orodja, gnojil itd. S svojim glasilom pa bo poučevalo in vzbujalo zanimanje za to važno panogo narodnega gospodarstva. Ne s kritiki po časopisih, s pozitivnim delom dokazimo, da hoče slovenski učitelj, pa tudi učiteljica korakati po poti, ki so jo nam začrtali naši ideálni in marljivi tovariši-vrtnarji. Pričakujem, da ne bo tovariša, ne šole, ne krajnega šol. sveta, ne vašega prilatelja in znanca, ki bi ne bil član novega Vrtnarskega društva. Vsi, ki jim je mogoče naj se udeleže skupščine dne 2. februarja t. l., da z osebno navzočnostjo dokazemo voljo delati na povzdigo našega vrtnarstva in sadlarsstva ter kmetištva sploh. Vsi oni pa, ki se ne morejo udeležiti zboru, naj mi naznanijo po dopisnici imena onih, ki bodo pristopili novemu društvu. (A. Skulj, Ljubljana, Resljeva cesta 24. II. nadstr. Čim več imen, čim več naslovov bo ta dan zbranih, tem bolj bo dokazano, da slov. učitelj še dela na izobrazbo in napredek našega ljudstva. Tovariši iz večjih krajev naj delujejo na to, da bomo v njih okoliših ustanovili takoj po občnem zboru podružnice. A. Skulj.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Šest angleških povesti. Washington Irving, Edgr Allan Poe, Charles Dickens. — Poslovenil: Jan Bankart. Str. 129. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

—kpl Gospodarica sveta. Evanturistični roman. Karl Figdor. Prevel: R. R. Str. 192. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

—kpl »Otmica«. Drama u pet činova. Martin Sulic. Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Šibenik. Str. 112. Cena 6.50 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Polazak. Tragedija u tri čina. Split. Str. 42. Cena 7 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Zemljepis za srednje šole I. del. Stavil prof. Milan Pajk. Priredil Milan Kržišnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 18 Din.

—kpl Francoska vladnica. Drugi letnik Dr. Fran Sturm. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena vezani knjigi 36 Din. Glej oceno.

—kpl Ženski svet. Glasilo ženskih društev Juliske Krajine. Letnik I. Izhaja prve dni vsakega meseca. Cena 14 L. letno. Uredništvo in uprava: Trst, poštni predal 384. Ureja: Pavla Hočvarjeva, učiteljica. V zalogi ima tudi: Matična knjigarna. Ljubljana. Kongresni trg. (Poslopje Filh. dr.)

—kpl Oskar Wilde: Lady Windermere. Drama v štirih dejanjih. Prevel: Radivoj Rehar. Str. 67. Cena —. Založila in izdala »Mariborski tiskarna«.

—kpl Josipina Turnograjska. Njeno življenje in delo. Slovenska ženska knjižnica. I. zvezek. Str. 113. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

—kpl Kamatnik. drama u četiri čina. Napisao Martin Sulic. Knjižara Vin. Jurić. Split. Cena Din 11. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška c. 45.

—kpl Storia della »Citta di Tran«. Opera di Paolo Andreis, nobile della citta stessa. Pubblicata per cura di Don Marco Periojević. Split. Hrvatska, štamp. Trumbić i drug. Cena 54 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška c. 45.

—kpl »Grobovi«. Trilogija M. Foscola H. Pindemontia. —Prof. A. Sasso. Leonova tiskar-

na Split. Cena 10 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Ljudmila Poljanec: Pot k domu. Božične slike s petjem in deklamacijami. Cena 4 Din. Tisk: V. Blanke, Ptuj, Str. 30.

—kpl. Mariborski koledar 1923. I. letnik. Uredil dr. Avg. Reisman. Izdal in založil: Konzorcij narodnih trgovcev in obrtnikov v Mariboru. Cena —. Tisk. Mariborske tiskarne. (Zal. Železnina Pintar & Lenard. Maribor. Aleksandrova c. 32—34.)

—kpl Mih. M. Stančević ref. v min. prosv. v. p.: Citanka za I. i II. razred nižih zanatsko-trg. i žen. rad. škola. Beograd 1922. Cena —. O kučici se izpregovorimo.

—kpl Cenni etnografico - storico - politico sulla Dalmazia. Izdaje Odb. Narodnog Vijeća SHS za okupirane krajeve u Zagrebu. Cena 8 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Dva meseca narodne slobode u Drnišu. Franjo Zenko Donadini. Cena 8 Din. Tisk. Leonove tiskarne. Split. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška c. 45.

—kpl Nova učna knjiga. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za prosveto in vere, je z razpisom št. 4825 z dne 18. dec. 1922 odobrila učno knjigo Pirc. Zgodovina starega veka za višje razrede srednjih šol. Založila Mariborska tiskarna v Mariboru. Cena trdo vezani knjigi Din 35.

—kpl Dr. Dolenc: Sadašnji položaj kazenskopravnog zakonodavstva. Cena 10 Din. Založil Kleinmayer in Bamberg v Ljubljani. — O delu še izpregovorimo!

—kpl Knjige Goriške Matice. Goriška Matica je izdala za I. 1923 »Koledar«, III. zvezek »Zabavne knjižnice: Zlata srca, hrvatske povesti — prevel A. Gradnik in »Sirkove bukve«. Knjige je dobili v »Matični knjigarni« na Kongresnem trgu v Ljubljani. — O knjigah še izpregovorimo.

—kpl Jadranska Straža. službeno ilustrirano glasilo »Jadr. Straže«, centrale v Splitu. Posamezna števa, 8 Din. Naroča se v Matični knjigarni v Ljubljani. Kongresni trg. — O listu še izpregovorimo.

—kpl Ljud. Poljanec: Pot k domu. Božične slike s petjem in deklamacijami. Samozaložba. Cena 4 Din.

Književnost in umetnost.

—k Šest angleških povesti. Poslovenil Jan Bankart. Maribor 1922. V prevodu so zastopani trije angleški pisatelji in sicer dva Amerikana in en Anglež. Ime prvega, Washingtona Irvinga, je Slovenecem doslej neznano — vsaj v prevodu ga še nimamo. Prvi dve njegovi povesti »Rip van Winkle« in »Povest o dolini sna« se nanašata na prve naseljevalce po dolinah ob Hudsonu — Nizozemce, kojih posebnosti slika pisatelj z lahino, skoro dobrohotno ironijo. Snov je romantična, a prav realistično obdelana, brez posebnih zapletljivosti. — Tretji povesti »Pošastni ženini« tvori osnovo motiv o ženini, ki izpolni obljubo po smrti in odpelje nevesto, prav kakor v Bürgerjevi »Lenorici«; le da tu zmaga ameriškanski realizem: ko je dejanje na vrhuncu groze, ga pisatelj prav realistično preokrene. Izkaže se namreč, da trpudbar, ki odpelje nevesto umrlega grofa, ni niti več sam, ampak njegov še živeči prijatelj. — Vse tri povesti, zlasti pa tretjo, odlikuje čudovita spretnost pripovedovanja in opisovanja ter prijeten in lahek slog. Vse preveča skoro ljubezniv sarkazem, ki je pa kljub temu včasih naravnost žgoč — pristno angleška posebnost. Irvingov ton zelo spominja na Dickensa. — Zelo razlikuje od Irvinga se pa Edgar Allan Poe (Pou). Način njegovega pripovedovanja nam označi prevajalec v uvodu sledeče: »Brezdovmonno ženini in silnišči od Irvinga, toga strasten in nestalen, grabi za izrecno romantičnimi snovmi ter jih obdeluje z nebrzdano fantazijo in neusmiljeno realistično, ki se mestoma stopnjuje v pretresujočo grozovitost. Poleg tega ga diči blesteči, mestoma patetičen slog, povsod primeren snovi sami in nameravanemu učinku. Vsa ta karakteristika prav drastično odseva takoj iz prve njegove zgodbe »Maska Rdeče smrti«. V deželi razsaja kuga — Rdeča smrt jo na življenje. Princ Prospero ji hoče uteči s svojimi dvorjani in prijatelji v svoj baido opremljen grad, ki ga potem zapro in ne puste nikogar ne ven, ne notri. Tu plešejo in veseličajo. O polnoči pa pride maska, ki vzbujala strah in gnus. Nihče se je ne upa razkinkati. Gospodar sam se ji približa z mečem, a se v istem trenutku zgrudi mrtev in za njim njegovi prijatelji drug za drugim. Spoznali so jo: bila je maska Rdeče smrti. — V gotovem oziru še grozečša od prve je druga zgodba »Sreč izdajice«. Pripoveduje o umoru, ki ga izvrši živčno bolan človek nad enoim sostanovalcem samo zato, ker ne more prenašati pogleda tega »krazuljega očesa«. Pri lišni preiskavi ga izda namišljeni utrip starčevega srca, kojega truplo je morilec zabil pod deske sobnih tal. — Silovitost pisateljevega izražanja učinkuje tako močno, da čitatelja vsega prevzame. Avtor zadnje povesti »Večerne senice« je Anglež Charles Dickens. Komu se ta pisatelj ni priljubil s svojo povestjo o ubogem dečku Oliveru Twistu, ki je prevedena tudi v slovensčino poleg »Povesti o dveh mestih«? Iz te, žal edine dogodbiče, ki jo nudi prevod in v kateri opazuje pisatelj sam sence svojih revnih sedov ob večerni svetilki, spozna čitatelj jasno glavne smeri njegovih del: usmiljenje za bednimi, tlačeni in ponižanimi, boj zoper izrodke človeške družbe, boj za socialno pravičnost. V njegovem pripovedovanju je nekaj blagega in millega in noben pisatelj ne zna s tako preprostimi besedami izvesti toliko iskrenega ganutja kot ravno Dickens. V splošnem je prevajalec vrlo dobro zadel simpatični ton angleške pripovedne literature, ki je poln prav vspešnevrstnega humorja in duhovitih rečenic. V uvodu je kratak, a karakteristično podan življenjski vseh treh pisateljev, ki nam psihološko pojasnjuje vzroke načina in smeri njih umetniškega ustvarjanja. Jezik je, izjemši par malenkostnih pogrešk prav dober, in knjiga odgovarja svojemu namenu, seznanjati nas s tujo literaturo, v polni meri.

—k Dr. Fran Sturm: Francoska vladnica, drugi letnik. Ljubljana. Ko je izšel prvi letnik francoske vladnice, smo ga pozdravili kot posrečeno novost. Saj smo imeli do sedaj francoske šolske knjige, ki so dlake direktno odvrčale od učenja francosčine. Drugi letnik, ki je izšel v pretečenem letu, potrjuje naše dobro mnenje o tej vladnici. S to knjigo je storjen korak proti realizaciji metode, ki je danes priporočena po celotnem svetu za pouk živih jezikov; mislim namreč na direktno metodo. Knjiga je namenjena za otroke od 11.—13. leta. Lekcije so kratke, njih vsebina je interesantna in različna, dostopna

učencem. — Dosti je šolskih knjig za poučevanje živih jezikov, ki imajo berilne sestavke, v katerih se govori v pretežni večini o življenju v šoli in njeni okolici. Ta vladnica jih ima malo in o tem je njen velik napredek: otroka ne interesira enoličnost in dolgočasnost. — Vprašanja, ki sledijo vsaki lekciji, so vodnik učitelju; v njih ima plan, po katerem zamore predavati lekcijo po direktni metodi in zahtevati od učencev, da kar največ govorijo. La leçon de choses (stvarni pouk), ki je na koncu vsakega berilnega sestavka, je kratak, enostaven in obenem za učence dragocen pripomoček za obogatitev besednega zaklada. Vocabulaire et explications des leçons (slovar in pojasnilo lekcij) in alfabetični slovarček so v pomoč spominu; po njih naj se učenci pripravijo za lekcijo, oziroma ponove pozabljen besedo. — Vendar bi bilo napačno, če bi učitelj preveč posegel v slovarček ker potem bi učenci vedno ticali v njih in tako bi postale lekcije samo predmet predavanja. — Pregled slovnice vsebuje osnove francoske slovnice, ki je potrebna za pravopis in pravilen govor. Vendar bi pregled slovnice dosti pridobil na vrednosti, posebno če upoštevamo, da je slovnika razlaga na koncu vsake lekcije podana v francoščini. Teoretična polasnla podavana otroku v materinem jeziku zaznamujejo zgubo časa. Druga napaka je v tem, da stoji v slovniskem primeru poleg francoskega stavka tudi slovenski. Pri pouku tujega jezika moramo že otroka vaditi misliti v tujem jeziku, ako hočemo trdnih uspehov. To bi torej lahko odpadlo. — Že v prvem letniku yadnice so zahtevne slovnice prevelike, posebno pri glagolih. Tudi v drugem letniku se bi to moralo skrócić; preveč je, zahtevati v tem letniku vse nepravilne glagole v komplicirani spregatvi, ki jo ima francosčina. Pri podrobnem pregledovanju sem našel še na nekaj napak, ki pa bodo v novi izdaji gotovo popravljene. J. J.

—k Martin Sulic: »Otmica«, drama u pet činova. Naklada pisčeva. Šibenik, 1909. Tudi tej Sulicovi dramti tvorijo podlaga zgodovinski (po zgodovinarju Smičiklastu »Poviest hrvatska«). Odigrava se v l. 1684. za časa turških upadov iz Bosne v Hrvatsko in Dalmacijo. Vzrok četovanju in bojnim praskam pa ni bila vedno borba za »krst častni in slobodu zlatu« — temveč čisto tudi za žensko. Najbolj vernega kristjana ni motila mohamedanska veroizpoved lepe Turkije in nasprotno. Pa tudi ženske same so se vneemale za lepe sinove sovražnega lim rodu. Nekaj takih slučajev nam slika Suličeva drama »Otmica«. — Kapetan Vlatković obljubi svojo sestro Ružo zastavonoši Krčmariću, če mu ta otme lepo Turkino Zlatijo, sestro Sokolovića Ibrahimia iz turške Udbine, kateri ljubi Ružo in mu ona ljubezen vrača, vsled česar se tudi brani poročiti s Krčmarićem. A tudi junaški vojvoda Janković se zaljubi v Turkino Aiko iz turške Like, pozabi pri tem vso previdnost, pade pri tem v roke njenemu bratu Mustaj-begu, kateri ga vrže v ječo, a Aika ga reši in pobege z njim. Medtem pa pobege tudi Ruža s Sokolovićem. V zadnjem dejanju se pred odlično bitko zbero vsi pod belo zastavo; na eni strani Janković in Krčmarić z Mohamedanko Aiko, na drugi pa Mustajbeg in Sokolović z Ružo. Ženski skušata posredovati, a vrši se vendarle dvoboj med Krčmarićem in Sokolovićem (radi Ruže). Sokolović podleže v boju, nakar si tudi Ruža zasadi nož v srce. A takoj nato pade tudi Krčmarić pod turškim mečem. Janković premaga Mustajbega in zavzame Liko. Potek dejani je v splošnem prav živahen, le dialogi so nekoliko predolgovezni. Tudi za vzporeditev bi bila drama prav primerna — napetost dejani je znatno večja kot na pr. pri »Hasan-Aginici«. — Priporočati je knjigo tudi s tega stališča ker nas seznanja z novejšo hrvatsko literaturo.

—k Ženski svet, glasilo žen. društev Juliske Krajine. Prva številka prinaša sledečo vsebino: Naše poljane, Olesja — A. J. Kuprin. Revmatizem — Milčinski. Naša ženska društva — Milka M. Kako obvarujemo našo dečo jetike — dr. Volavšek. Dobra gospodinja — Jerica Zemljanova. Večerna — Utva. Reč ženama. Izvestja: društvena poročila, po ženskem svetu, materinstvo, higijena, gospodinstvo, kuhinja, ročno delo, razgovori! — Zopet so nas prehiteli, tako lahko vzklknemo! Na dobrih materah in ženah, na dobrih vzgojiteljicah mladine sloni narod bolj trdno nego na vsakem drugem temelju. Tega se dobro zaveda žensstvo Juliske Krajine, zato so si ustvarile vredno glasilo svoiemu pokretu. Prva številka »Ženskega sveta« nam kaže že, da si je začrtal pravo pot med narod. Našim kolegijam ga priporočamo v čitanje in posnemanje, da skoro tudi one ustvarijo našemu narodu kaj podobnega.

—k Mariborski koledar za l. 1923. Prav spretno urejen od dr. Avg. Reimana. To ni samo navaden koledar temveč je v miniaturni prevatci »Adresar«, ki ne bo dobro služil le vsakomur, ki ima opravka v Mariboru in tamošnjemu prebivalstvu, temveč daje zanimiv vpogled tudi ostalim, ki žele zvez z Mariborom. Poleg običajnega koledarja, prav preglednih poštih, telefonskih in brzojavnih tarif in kolikov pričena naizanimivejši del s kratkim spisom »Na pot«. Temu slede naslovi in pregled: zdravnikov, babic, lekarn, sanatorijev, živnozdravnikov, odvjetnikov, kazenskih zagovornikov, notarjev. Temu slede oblasti in drž. uradi, mestni zavodi in podjetja, vojaške oblasti in uradi, zavodi in uradi inž. žel. šole in soc. zavodi, prosvetne institucije, bio, časopise, tajništva polit. strank. Posebno velikega narodnogospodarskega pomena je naslednji oddelek: Industrija v Mariboru, in bliž. okolici. Temu sledi seznam trgovin in obrti v Mariboru. H koncu je tudi pridani vojni red in prostor za beležke. — Koledar prav toplo priporočamo, ker je velikega narodno gospodarskega pomena.

—k Zemljepis za srednje šole. I. del. Stavil prof. Milan Pajk, priredil prof. Jožef Kržišnik. Tretja predelana izdaja. — V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšla tretja izdaja Pajk-Kržišnikovega Zemljepisa za srednje šole. Delo je danes edino svoje vrste na slovenskem knjižnem trgu in ravno vsled tega toliko bolj važno, ker nudi potrebno zemljepisno snov ne samo srednjim šolam t. j. nižjim razredom gimnazij in realk, temveč tudi drugim kategorijam našega šolstva, ki danes nimajo na razpolago podobne šolske učne knjige. Snov je knjigi razdeljena na štiri poglavja: I. Osnovni zemljepisni pojmi, II. Splošni opis zemeljske površine, III. Pregled zemljin in IV. Solčni pot tekomo leta. Kratko sicer, a zato toliko bolj pregledno je zlasti obdelan tretji del, kjer so kolikor mogoče upoštevane nove meje posameznih držav, kakor so jih začrtale razne mirovne pogodbe po končani svetovni vojni. V splošnem je tretja izdaja vsebinsko enaka drugi I. 1919. Izšli izdaj ter

se od nje le malo razločuje. Tisk knjige je pri-kupljiv, papir dober in zunanost knjige okusna. Dokler ne izide za ljudsko in meščansko šolo kaj podobnega v zemljepisnem pogledu, se bo treba zatekati tudi ljudskošolskemu in meščanskošolskemu učitelstvu k Pajk-Kržišnikovemu zemljepisu, ki ga obema toplo priporočamo.

—k Srpski Književni Glasnik. Nova Serija, knjiga VIII. br. I. od 1. januara 1923, ima sledeči sadržaj: Mustafa Madžar, pripovedka od Iva Andrića; Dve pesme od Vi. Nazora, Jeseni moja pesma od Dr. M. Damjanica, Iz slove-načke lirike: šest pesama od O. Zupanića, Koja je umetnička vrednost crnačke plastike (I) od B. Popovića. Jedan fragment iz kurtizanskog Rima 16. veka od J. Sekulića, Iz »Prolegomena za jednu teoriju estetike« od B. Lazarevića, Iz stranih književnosti: Nostromo od J. Konrada; Književni pregled: »Nove pesme« Gustava Krkleca od M. V. Bogdanovića; Naučni pregled: Uređenje države na profesio-nalnoj osnovi od Dr. A. G. Avakumovića; Umetnički pregled: Cezar Fran od M. Milojevića; Ekonomski pregled: Novi Ministar Finansija. Devizna i izvozna trgovina od N. Stana-revića; Politički pregled: Spoljna politi-ka: Konferencije za bliski Istok, Madžarske pripreme od Inostranoga, Unutrašnja politika: Nova vlada g. Pašića od Privremenoga; Oce-ne i prikazi: Dragiza Lapčević »Naša stara poljska privreda« od Dr. N. Košanina, Beleške. —k »Pot k domu«. Božične slike s petjem in deklam. Ljud. Poljanec. Skoda, da je to božično darilce prepoznalo zagledalo beli dan. Pa saj božić ni samo letos, bo tudi prihodnje leto in dalje, in učitelj, ki hoče z otroci uprizoriti lepo zamišljeno božično predstavo, naj uprizori »Pot k domu«. Gotovo se vprašamo: odkod zve-za med »potjo k domu« in božičem? In tu je ce-lo težišče knjige. Dasi praznujemo v ujedineni domovini sveti večer, se čuje od daleč:

Kaj nisi vsadil Jezušček nam na Krasu zelene smrečice in na njej prižgal si svečice, da poneseš jo v božji hram?

Zakaj je smrečica ovenela? Zakaj svečica dogorela? Zakaj si Jezušček šel od nas? Ko tujec je prišel — na Kras? In s severa se sliši glas (str. 19). Ah, dela na obraz bi pajčolan, ah črni pajčolan ... in plakala, kot kosova devojka.

Čegav, čegav si Lož in Korotan (st. 22). In na to žalostno noto naše nepopolne svobode so spisane te božične slike, ki naj govore naši mladini memento:

»Naša domovina še ni vsa ujedinjena« (št. 30.) Programatično je urejenih vseh četvero slik s sklepno živo sliko, pripuzajoče naše hrepene-nje, odeto v prvi sliki »Božić v gozdu« v mitolo-gično govorenje drevja kjer pravi lipa:

»Tam za sinjimi gorami se rodil je mladi dan! In vsi narodi teptani vstajajo gredo čez plan! — Z lovor venci so oviti, zmage meč krepi jim dlan, — in v pomladi solnčnem sviti gre med narode Slovan!« (st. 5.)

V drugi sliki »Božić na božiču« v času ve-like vere našega vstajenja pravi angel:

Kapljica vsaka v zemljo pretaka nove moči, in čudeži rodi. Vstajenje, vstajenje in narodu novo življenje! (st. 11.)

A tretja slika nam razkriva našo bol »Be-gunci pri jaslicah« iz Primorja in Korotana — s posebno lepim nastopom mornarjev, ki ga preka-ša skupina otrok, od katerih eden pravi:

Prinesel bi Ti krihček beli podprtnik božični — A domek in kruhek so tuji nam vzeli! (st. 17.)

In Korošec s ponosom primerja Gosposveto z Betlehemom.

Temu sledi »Božično kolo« z lepo zamišlje-no skupino in krasno deklamacijo vile, ki izveni v klie:

Ah — ljubi svoj dom, svoj Betlehem in božja sreča — kraljuje naj v njeni! (st. 26.)

Božične slike zaključni »Živa slika« z dekla-macijo.

Zakaj toliko pisarje o 32. strani knjižici? S toliko vehemenco naglašamo danes irendentistično vzgojo. Smatram pa za najprimernejše delo v tem smislu:

Z umetniškimi deli vzbujati ljubezen otrok do lepote kot primerno našo dolžnost, a sekun-darna, ki pride v tem slučaju sama od sebe je: notranja zahteva po ujedinenju in ko pride čas naj si da poštenega izraza.

NB. Kolikor mi je znano, je pisateljica nam-enila čisti dobiček »Jug. matic«. Da pa bi ta čisti dobiček bil čim večji je dobro, da se orga-nizira razpečevanje knjižice tako, da x oseba prevzame razpečevanje iste med učitelstvom in »deco gotovega okrožja. Učiteljska zborovanja so za to zelo pripravna. Knjiga se dobi pri pisate-ljici v Mariboru in v slučaju, da bo hotel kdo to uprizoriti naj to naznani pisateljici, ki mu pošlje litografirane glaske in natančno navodilo za kolo prirejeno po dr. Pivku. — G. M.

—k Karl Figdor »Gospodarica sveta«. Avan-turističen roman, prevel R. R. Maribor 1922. Ka-rakteristika romana je razvidna iz naslova in kdor ljubi napetost dejani, bo prečital knjigo v eni sapi. Pred drugimi tovrstnimi romani ima to prednost, da čitatelja brez dolgovernih uvo-dov takoj povede v sredino najinteresnejših zapletljajev. Takoj na prvi strani se znajdeš v zloglasnem delu kitajskega mesta Kantono z ju-nakijo romana Mavdo, ki je pozvana iz Rusije kot vzgojiteljica v bogato kitajsko obitelji, a jo takoj z ladje odpeljejo v eno izmed skrivnostnih bivališče na reki, v čoln »Trikratne sreče«, kjer se zbira ves lahkoživi svet Kantona. Od tu jo reši z velikim naporom njen sopotnik, Kitajec Kien-hung, ki se v njo zaljubi in ji ponuja svojo roko. Ona pa mu zaupa, da je za enkrat njen smoter — maščevanje nad špionom Murhijem, ki je upropastil najprej njenega očeta in potem tudi njo. V dosegu tega smota pa mora postati bogata, najti mora zaklad Sabske kraljice, o ko-jem je čitala po naključju v nekih važnih listi-nah. Kitajec in holandski konzul, oba zaljubljena, se ji ponudita za spremstvo. Začno potovati, ne-šteto smrtnih nevarnosti premagajo, a končno vendarle najdejo zaklad — po načrtu, ki jim ga je izročil star Jud. Sestanejo se z inženierjem Stanleyem; po nepopisnih naporih dvignejo za-

vati na druge dužnosti sem redovne dužnosti u školi. Izuzetno učiteljskoj organizaciji u Beogradu mogu biti dodeljeni na rad najviše dva učitelja, a učiteljskim organizacijama u pokrajinskim centrima po jedan — N. P.

— **Tovariši — lovci!** Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani potrebuje v svrhu svojega obrata razne ustreljene ptice in živali ki bi bile primerne za gačenje. V ta namen se naprošajo vsi tovariši-lovci, naj nam o prilikah pošiljajo take eksemplare. **Stroške in poštno povrnemo.** Na delo tedaj procvit naših gospodarskih podjetij je korist celotne naše organizacije, ker se čisti dobiček od njih uporablja izključno za organizacijo in narodno-kulturne namene!

— **Tovarišem vrtnarjem!** — Onim tovarišem, ki so se priglasiili za divjake sporočam, da jim ni mogoče ustreči. Radi pomanjkanja ljudi ni mogoče poslati vsakemu posamezniku majhno naravno množino. Sicer pa bi tudi oboji in transport dobavo preveč podražili. Najbolje je, da se združi več učiteljev vrtnarjev. Oni iz bivše Stajarske naj pošljejo osebno po divjake k sadlarskemu nadzorstvu v Celje. Oni iz bivše Kranjske dobe lahko nekaj divjakov III. in IV. izbora, dokler je kaj zaloga, v Ljubljani. Zglašilo naj se ob priliki osebno, ali naj koga pošljejo k A. Skulju na Resljevo cesto 24. II. nadstr. Velja pa naj za vse: Kdor prej pride, prej melje! Po pošti je nemogoče kaj poslati, ker stane skoraj več transport in ovoj kakor je blago vredno. Vse one tovariše, ki so naročili divjake lanske leto, pa še ne plačali računov, prosim, da s tovarišem Črnogojem, naj vendar že enkrat store svojo dolžnost. Nikdo naj ne zahteva od naju, da bova nosila poleg dela in pisanj še stroške. Prosim, naj dolžniki čim prej store svojo dolžnost, da moreva tudi midva poravnati predložene račune. Vsem učiteljem, posebno učiteljem vrtnarjem sporočam, da se snuje **Vrtnarsko društvo za celo Slovenijo.** Dosedanje delovanje pripravljalnega odbora stremi za tem, da se novo Vrtnarsko društvo spoji z že obstoječim Sadlarskim društvom, ker imata obe društvi iste interese in bo lažje izdajati skupnega glasila. Ugodnosti bodo tudi glede plačila enkratne letne članarine vseh tistih interesentov, ki bi hoteli in morali sicer sodelovati pri obeh društvih. Dne 2. februarja t. l. ob pol 11. dopoldne bo v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani, Turjaški trg 3, redna letna skupščina Sadlarskega društva, na kateri bo razgovor in sklep o preustroju Sadlarskega društva v Vrtnarsko in Sadlarsko društvo. Kdo ima več interesa na novem društvu, če ne učitelji, posebno učitelji-vrtnarji. Ako bomo vzgajali mladino v ljubezni do narave, jo bomo vzgojili v ljubezni do sočloveka. Z aktivnim sodelovanjem v novem Vrtnarskem in sadlarskem društvu bomo učitelji najboljše dokazali, da imamo voljo delati za izobrazbo in procvit našega kmetovalca. Bodoče društvo ima namen priskočiti vrtnarjem vsestransko na pomoč, zlasti pri nabavi semen, sadik, orodja, gnojil itd. S svojim glasilom pa bo poučevalo in vzbujalo zanimanje za to važno panogo narodnega gospodarstva. Ne s kritiki po časopisih, s pozitivnim delom dokazimo, da hoče slovenski učitelj, pa tudi učiteljica korakati po poti, ki so jo nam začrtali naši idealni in marljivi tovariši-vrtnarji. Pričakujem, da ne bo tovariša, ne šole, ne krajnega šol. sveta, ne vašega prilatelja in znanca, ki bi ne bil član novega Vrtnarskega društva. Vsi, ki jim je mogoče naj se udeleže skupščine dne 2. februarja t. l., da z osebno navzočnostjo dokažemo voljo delati na povzdigo našega vrtnarstva in sadlarsstva ter kmetištva sploh. Vsi oni pa, ki se ne morejo udeležiti zboru, naj mi naznanijo po dopisnici imena onih, ki bodo pristopili novemu društvu. (A. Skulj, Ljubljana, Resljeva cesta 24. II. nadstr. Čim več imen, čim več naslovov bo ta dan zbranih, tem bolj bo dokazano, da slov. učitelj še dela na izobrazbo in napredek našega ljudstva. Tovariši iz večjih krajev naj delujejo na to, da bomo v njih okoliših ustanovili takoj po občnem zboru podružnice. A. Skulj.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Šest angleških povesti. Washington Irving, Edgr Allan Poe, Charles Dickens. — Poslovenil: Jan Bankart. Str. 129. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

—kpl Gospodarica sveta. Evanturistični roman. Karl Figdor. Prevel: R. R. Str. 192. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

—kpl »Otmica«. Drama u pet činova. Martin Sulic. Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Šibenik. Str. 112. Cena 6.50 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Polazak. Tragedija u tri čina. Split. Str. 42. Cena 7 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Zemljepis za srednje šole I. del. Stavil prof. Milan Pajk. Priredil Milan Kržišnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 18 Din.

—kpl Francoska vladnica. Drugi letnik Dr. Fran Sturm. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena vezani knjigi 36 Din. Glej oceno.

—kpl Ženski svet. Glasilo ženskih društev Juliske Krajine. Letnik I. Izhaja prve dni vsakega meseca. Cena 14 L. letno. Uredništvo in uprava: Trst, poštni predal 384. Ureja: Pavla Hočvarjeva, učiteljica. V zalogi ima tudi: Matična knjigarna. Ljubljana. Kongresni trg. (Poslopje Filh. dr.)

—kpl Oskar Wilde: Lady Windermere. Drama v štirih dejanjih. Prevel: Radivoj Rehar. Str. 67. Cena —. Založila in izdala »Mariborski tiskarna«.

—kpl Josipina Turnograjska. Njeno življenje in delo. Slovenska ženska knjižnica. I. zvezek. Str. 113. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

—kpl Kamatnik. drama u četiri čina. Napisao Martin Sulic. Knjižara Vin. Jurić. Split. Cena Din 11. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška c. 45.

—kpl Storia della »Citta di Tran«. Opera di Paolo Andreis, nobile della citta stessa. Pubblicata per cura di Don Marco Periojević. Split. Hrvatska, štamp. Trumbić i drug. Cena 54 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška c. 45.

—kpl »Grobovi«. Trilogija M. Foscola H. Pindemontia. —Prof. A. Sasso. Leonova tiskar-

na Split. Cena 10 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Ljudmila Poljanec: Pot k domu. Božične slike s petjem in deklamacijami. Cena 4 Din. Tisk: V. Blanke, Ptuj, Str. 30.

—kpl. Mariborski koledar 1923. I. letnik. Uredil dr. Avg. Reisman. Izdal in založil: Konzorcij narodnih trgovcev in obrtnikov v Mariboru. Cena —. Tisk. Mariborske tiskarne. (Zal. Železnina Pintar & Lenard. Maribor. Aleksandrova c. 32—34.)

—kpl. Mih. M. Stančević ref. v min. prosv. v. p.: Citanka za I. i II. razred nižih zanatsko-trg. i žen. rad. škola. Beograd 1922. Cena —. O kučici se izpregovorimo.

—kpl Cenni etnografico - storico - politico sulla Dalmazia. Izdaje Odb. Narodnog Vijeća SHS za okupirane krajeve u Zagrebu. Cena 8 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl. Dva meseca narodne slobode u Drnišu. Franjo Zenko Donadini. Cena 8 Din. Tisk. Leonove tiskarne. Split. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška c. 45.

—kpl Nova učna knjiga. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za prosveto in vere, je z razpisom št. 4825 z dne 18. dec. 1922 odobrila učno knjigo Pirc. Zgodovina starega veka za višje razrede srednjih šol. Založila Mariborska tiskarna v Mariboru. Cena trdo vezani knjigi Din 35.

—kpl Dr. Dolenc: Sadašnji položaj kazenskopravnog zakonodavstva. Cena 10 Din. Založil Kleinmayer in Bamberg v Ljubljani. — O delu še izpregovorimo!

—kpl. Knjige Goriške Matice. Goriška Matica je izdala za l. 1923 »Koledar«, III. zvezek »Zabavne knjižnice«: Zlata srca, hrvatske povesti — prevel A. Gradnik in »Sirkove bukve«. Knjige je dobili v »Matični knjigarni« na Kongresnem trgu v Ljubljani. — O knjigah še izpregovorimo.

—kpl. Jadranska Straža, službeno ilustrirano glasilo »Jadr. Straže«, centrale v Splitu. Posamezna števa, 8 Din. Naroča se v »Matični knjigarni« v Ljubljani. Kongresni trg. — O listu še izpregovorimo.

—kpl Ljud. Poljanec: Pot k domu. Božične slike s petjem in deklamacijami. Samozaložba. Cena 4 Din.

Književnost in umetnost.

—k Šest angleških povesti. Poslovenil Jan Bankart. Maribor 1922. V prevodu so zastopani trije angleški pisatelji in sicer dva Amerikana in en Anglež. Ime prvega, Washingtona Irvinga, je Slovenecem doslej neznano — vsaj v prevodu ga še nimamo. Prvi dve njegovi povesti »Rip van Winkle« in »Povest o dolini sna« se nanašata na prve naseljene po dolinah ob Hudsonu — Nizozemce, kojih posebnosti slika pisatelj z lahino, skoro dobrohotno ironijo. Snov je romantična, a prav realistično obdelana, brez posebnih zapletljivosti. — Tretji povesti »Pošastni ženini« tvori osnovo motiv o ženini, ki izpolni obljubo po smrti in odpelje nevesto, prav kakor v Bürgerjevi »Lenorici«; le da tu zmaga ameriškanski realizem: ko je dejanje na vrhuncu groze, ga pisatelj prav realistično preokrene. Izkaže se namreč, da trpudbar, ki odpelje nevesto umrlega grofa, ni niti več sam, ampak njegov še živeči prijatelj. — Vse tri povesti, zlasti pa tretjo, odlikuje čudovita spretnost pripovedovanja in opisovanja ter prijeten in lahek slog. Vse preveča skoro ljubezniv sarkazem, ki je pa kljub temu včasih naravnost žgoč — pristno angleška posebnost. Irvingov ton zelo spominja na Dickensa. — Zelo razlikuje od Irvinga se pa Edgar Allan Poe (Pou). Način njegovega pripovedovanja nam označi prevajalec v uvodu sledeče: »Brezdovmonno ženini si silneli od Irvinga, toga strasten in nestalen, grabi za izrecno romantičnimi snovmi ter jih obdeluje z nebrzdano fantazijo in neusmiljeno realistično, ki se mestoma stopnjuje v pretresujočo grozovitost. Poleg tega ga diči blesteči, mestoma patetičen slog, povsod primeren snovi sami in nameravanemu učinku. Vsa ta karakteristika prav drastično odseva takoj iz prve njegove zgodbe »Maska Rdeče smrti«. V deželi razsaja kuga — Rdeča smrt jo na življenje. Princ Prospero ji hoče uteči s svojimi dvorjani in prijatelji v svoj baido opremljen grad, ki ga potem zapro in ne puste nikogar ne ven, ne notri. Tu plešejo in veseličajo. O polnoči pa pride maska, ki vzbuja strah in gnus. Nihče se je ne upa razkinkati. Gospodar sam se ji približa z mečem, a se v istem trenutku zgrudi mrtev in za njim njegovi prijatelji drug za drugim. Spoznali so jo: bila je maska Rdeče smrti. — V gotovem oziru še grozečša od prve je druga zgodba »Sreč izdajice«. Pripoveduje o umoru, ki ga izvrši živčno bolan človek nad enkim sostanovalcem samo zato, ker ne more prenašati pogleda tega »krazuljega očesa«. Pri lišni preiskavi ga izda namišljeni utrip starčevega srca, kojega truplo je morilec zabil pod deske sobnih tal. — Silovitost pisateljevega izražanja učinkuje tako močno, da čitatelja vsega prevzame. Avtor zadnje povesti »Večerne sence« je Anglež Charles Dickens. Komu se ta pisatelj ni priljubil s svojo povestjo o ubogem dečku Oliveru Twistu, ki je prevedena tudi v slovensčino poleg »Povesti o dveh mestih«? Iz te, žal edine dogodbiče, ki jo nudi prevod in v kateri opazuje pisatelj sam sence svojih revnih sedov ob večerni svetilki, spozna čitatelj jasno glavne smeri njegovih del: usmiljenje za bednimi, tlačenimi in ponižanimi, boj zoper izrodke človeške družbe, boj za socialno pravičnost. V njegovem pripovedovanju je nekaj blagega in millega in noben pisatelj ne zna s tako preprostimi besedami izvesti toliko iskrenega ganutja kot ravno Dickens. V splošnem je prevajalec vrlo dobro zadel simpatični ton angleške pripovedne literature, ki je poln prav vspešnevrstnega humorja in duhovitih rečenic. V uvodu je kratak, a karakteristično podan življenjski vseh treh pisateljev, ki nam psihološko pojasnjuje vzroke načina in smeri njih umetniškega ustvarjanja. Jezik je, izvemši par malenkostnih poprejših prav dober, in knjiga odgovarja svojemu namenu, seznanjati nas s tujo literaturo, v polni meri.

—k Dr. Fran Sturm: Francoska vladnica, drugi letnik. Ljubljana. Ko je izšel prvi letnik francoske vladnice, smo ga pozdravili kot posrečeno novost. Saj smo imeli do sedaj francoske šolske knjige, ki so dlake direktno odvrčale od učenja francosčine. Drugi letnik, ki je izšel v pretečenem letu, potrjuje naše dobro mnenje o tej vladnici. S to knjigo je storjen korak proti realizaciji metode, ki je danes priporočena po celotni svetu za pouk živih jezikov; mislim namreč na direktno metodo. Knjiga je namenjena za otroke od 11.—13. leta. Lekcije so kratke, njih vsebina je interesantna in različna, dostopna

učencem. — Dosti je šolskih knjig za poučevanje živih jezikov, ki imajo berilne sestavke, v katerih se govori v pretežni večini o življenju v šoli in njeni okolici. Ta vladnica jih ima malo in o tem je njen velik napredek: otroka ne interesira enoličnost in dolgočasnost. — Vprašanja, ki sledijo vsaki lekciji, so vodnik učitelju; v njih ima plan, po katerem zamore predavati lekcijo po direktni metodi in zahtevati od učencev, da kar največ govorijo. La leçon de choses (stvarni pouk), ki je na koncu vsakega berilnega sestavka, je kratak, enostaven in obenem za učence dragocen pripomoček za obogatitev besednega zaklada. Vocabulaire et explications des leçons (slovar in pojasnilo lekcij) in alfabetični slovarček so v pomoč spominu; po njih naj se učenci pripravijo za lekcijo, oziroma ponove pozabljen besedo. — Vendar bi bilo napačno, če bi učitelj preveč posegel v slovarček, ker potem bi učenci vedno ticali v njih in tako bi postale lekcije samo predmet predavanja. — Pregled slovnice vsebuje osnove francoske slovnice, ki je potrebna za pravopis in pravilen govor. Vendar bi pregled slovnice dosti pridobil na vrednosti, posebno če upoštevamo, da je slovnika razlaga na koncu vsake lekcije podana v francoščini. Teoretična polasnica podavana otroku v maternem jeziku zaznamujejo zgubo časa. Druga napaka je v tem, da stoji v slovnici primeru poleg francoskega stavka tudi slovenski. Pri pouku tujega jezika moramo že otroka vaditi misliti v tujem jeziku, ako hočemo trdnih uspehov. To bi torej lahko odpadlo. — Že v prvem letniku yadnice so zahtevne slovnice prevelike, posebno pri glagolih. Tudi v drugem letniku se bi to moralo skrajšati; preveč je, zahtevati v tem letniku vse nepravilne glagole v komplicirani spregatvi, ki jo ima francosčina. Pri podrobnem pregledovanju sem našel še na nekaj napak, ki pa bodo v novi izdaji gotovo popravljene. J. J.

—k Martin Sulic: »Otmica«, drama u pet činova. Naklada pisčeva. Šibenik, 1909. Tudi tej Sulicovi dramti tvorijo podlaga zgodovinski (po zgodovinarju Smičiklastu »Poviest hrvatska«). Odigrava se v l. 1684. za časa turških upadov iz Bosne v Hrvatsko in Dalmacijo. Vzrok četovanju in bojnim praskam pa ni bila vedno borba za »krist častni in slobodu zlatu« — temveč čisto tudi za žensko. Najbolj vernega kristjana ni motila mohamedanska veroizpoved lepe Turkije in nasprotno. Pa tudi ženske same so se vneemale za lepe sinove sovražnega lim rodu. Nekaj takih slučajev nam slika Suličeva drama »Otmica«. — Kapetan Vlatković obljubi svojo sestro Ružo zastavonoši Krčmariću, če mu ta otme lepo Turkino Zlatijo, sestro Sokolovića Ibrahimia iz turške Udbine, kateri ljubi Ružo in mu ona ljubezen vrača, vsled česar se tudi brani poročiti s Krčmarićem. A tudi junaški vojvoda Janković se zaljubi v Turkino Aiko iz turške Like, pozabi pri tem vso previdnost, pade pri tem v roke njenemu bratu Mustaj-begu, kateri ga vrže v ječo, a Aika ga reši in pobege z njim. Medtem pa pobege tudi Ruža s Sokolovićem. V zadnjem dejanju se pred odlično bitko zbero vsi pod belo zastavo; na eni strani Janković in Krčmarić z Mohamedanko Aiko, na drugi pa Mustajbeg in Sokolović z Ružo. Ženski skušata posredovati, a vrši se vendarle dvoboj med Krčmarićem in Sokolovićem (radi Ruže). Sokolović podleže v boju, nakar si tudi Ruža zasadi nož v srce. A takoj nato pade tudi Krčmarić pod turškim mečem. Janković premaga Mustajbega in zavzame Liko. Potek dejani je v splošnem prav živahen, le dialogi so nekoliko predolgovezni. Tudi za vzporeditev bi bila drama prav primerna — napetost dejani je znatno večja kot na pr. pri »Hasan-Aginici«. — Priporočati je knjigo tudi s tega stališča ker nas seznanja z novejšo hrvatsko literaturo.

—k Ženski svet, glasilo žen. društev Juliske Krajine. Prva številka prinaša sledečo vsebino: Naše poljane, Olesja — A. J. Kuprin. Revmatizem — Milčinski. Naša ženska društva — Milka M. Kako obvarujemo našo dečo jetike — dr. Volavšek. Dobra gospodinja — Jerica Zemljaničova. Večerna — Utva. Reč ženama. Izvestja: društvena poročila, po ženskem svetu, materinstvo, higijena, gospodinstvo, kuhinja, ročno delo, razgovori! — Zopet so nas prehiteli, tako lahko vzklknemo! Na dobrih materah in ženah, na dobrih vzgojiteljicah mladine sloni narod bolj trdno nego na vsakem drugem temelju. Tega se dobro zaveda žensstvo Juliske Krajine, zato so si ustvarile vredno glasilo svoiemu pokretu. Prva številka »Ženskega sveta« nam kaže že, da si je začrtal pravo pot med narod. Našim kolegijam ga priporočamo v čitanje in posnemanje, da skoro tudi one ustvarijo našemu narodu kaj podobnega.

—k Mariborski koledar za l. 1923. Prav spretno urejen od dr. Avg. Reimana. To ni samo navaden koledar temveč je v miniaturni prevatci »Adresar«, ki ne bo dobro služil le vsakomur, ki ima opravka v Mariboru in tamošnjemu prebivalstvu, temveč daje zanimiv vpogled tudi ostalim, ki žele zvez z Mariborom. Poleg običajnega koledarja, prav preglednih poštih, telefonskih in brzojavnih tarif in kolikov pričena naizanimivejši del s kratkim spisom »Na pot«. Temu slede naslovi in pregled: zdravnikov, babic, lekarn, sanatorijev, živnozdravnikov, odvjetnikov, kazenskih zagovornikov, notarjev. Temu slede oblasti in drž. uradi, mestni zavodi in podjetja, vojaške oblasti in uradi, zavodi in uradi inž. žel. šole in soc. zavodi, prosvetne institucije, bio, časopise, tajništva polit. strank. Posebno velikega narodnogospodarskega pomena je naslednji oddelek: Industrija v Mariboru, in bliž. okolici. Temu sledi seznam trgovin in obrti v Mariboru. H koncu je tudi pridani vojni red in prostor za beležke. — Koledar prav toplo priporočamo, ker je velikega narodno gospodarskega pomena.

—k Zemljepis za srednje šole. I. del. Stavil prof. Milan Pajk, priredil prof. Jožef Kržišnik. Tretja predelana izdaja. — V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšla tretja izdaja Pajk-Kržišnikovega Zemljepisa za srednje šole. Delo je danes edino svoje vrste na slovenskem knjižnem trgu in ravno vsled tega toliko bolj važno, ker nudi potrebno zemljepisno snov ne samo srednjim šolam t. j. nižjim razredom gimnazij in realk, temveč tudi drugim kategorijam našega šolstva, ki danes nimajo na razpolago podobne šolske učne knjige. Snov je knjigi razdeljena na štiri poglavja: I. Osnovni zemljepisni pojmi, II. Splošni opis zemeljske površine, III. Pregled zemljin in IV. Solčni pot tekoma leta. Kratko sicer, a zato toliko bolj pregledno je zlasti obdelan tretji del, kjer so kolikor mogoče upoštevane nove meje posameznih držav, kakor so jih začrtale razne mirovne pogodbe po končani svetovni vojni. V splošnem je tretja izdaja vsebinsko enaka drugi I. 1919. Izšli izdaj ter

se od nje le malo razločuje. Tisk knjige je pri-kupljiv, papir dober in zunanost knjige okusna. Dokler ne izide za ljudsko in meščansko šolo kaj podobnega v zemljepisnem pogledu, se bo treba zatekati tudi ljudskošolskemu in meščanskošolskemu učitelstvu k Pajk-Kržišnikovemu zemljepisu, ki ga obema toplo priporočamo.

—k Srpski Književni Glasnik. Nova Serija, knjiga VIII. br. I. od 1. januara 1923, ima sledeči sadržaj: Mustafa Madžar, pripovedka od Iva Andrića; Dve pesme od Vi. Nazora, Jeseni moja pesma od Dr. M. Damjanica, Iz slove-načke lirike: šest pesama od O. Zupanića, Koja je umetnička vrednost crnačke plastike (I) od B. Popovića. Jedan fragment iz kurtizanskog Rima 16. veka od J. Sekulića, Iz »Prolegomena za jednu teoriju estetike« od B. Lazarevića, Iz stranih književnosti: Nostromo od J. Konrada; Književni pregled: »Nove pesme« Gustava Krkleca od M. V. Bogdanovića; Na-učni pregled: Uređenje države na profesio-nalnoj osnovi od Dr. A. G. Avakumovića; Umet-nički pregled: Cezar Fran od M. Miloje-vića; Ekonomski pregled: Novi Ministar Finansija. Devizna i izvozna trgovina od N. Stana-revića; Politički pregled: Spoljna poli-tika: Konferencije za bliski Istok, Madžarske pripreme od Inostranoga, Unutrašnja politika: Nova vlada g. Pašića od Privremenoga; Oce-ne i prikazi: Dragiša Lapčević »Naša stara poljska privreda« od Dr. N. Košanina, Beleške. —k »Pot k domu«, Božične slike s petjem in deklam. Ljud. Poljanec. Skoda, da je to božično darilce prepoznalo zagledalo beli dan. Pa saj božić ni samo letos, bo tudi prihodnje leto in dalje, in učitelj, ki hoče z otroci uprizoriti lepo zamišljeno božično predstavu, naj uprizori »Pot k domu«. Gotovo se vprašamo: odkod zve-za med »potjo k domu« in božičem? In tu je ce-lo težišče knjige. Dasi praznujemo v ujedineni domovini sveti večer, se čuje od daleč:

Kaj nisi vsadil Jezušček nam na Krasu zelene smrečice in na njej prižgal si svečice, da poneseš jo v božji hram?

Zakaj je smrečica ovenela? Zakaj svečica dogorela? Zakaj si Jezušček šel od nas? Ko tujec je prišel — na Kras? In s severa se sliši glas (str. 19). Ah, dela na obraz bi pajčolan, ah črni pajčolan ... in plakala, kot kosova devojka.

Čegav, čegav si Lož in Korotan (st. 22). In na to žalostno noto naše nepopolne svobode so spisane te božične slike, ki naj govore naši mladini memento:

»Naša domovina še ni vsa ujedinjena« (št. 30.) Programatično je urejenih vseh četvero slik s sklepno živo sliko, pripuzajoče naše hrepene-nje, odeto v prvi sliki »Božić v gozdu« v mitolo-gično govorjenje drevia kjer pravi lipa:

»Tam za sinjimi gorami se rodil je mladi dan! In vsi narodi teptani vstajajo gredo čez plan! — Z lovor venci so oviti, zmage meč krepi jim dlan, — in v pomladi solnčnem sviti gre med narode Slovan!« (st. 5.)

V drugi sliki »Božić na božiču« v času ve-liko vere našega vstajenja pravi angel:

Kapljica vsaka v zemljo pretaka nove moči, in čudeži rodi. Vstajenje, vstajenje in narodu novo življenje! (st. 11.)

A tretja slika nam razkriva našo bol »Be-gunci pri Jaslicah« iz Primorja in Korotana — s posebno lepim nastopom mornarjev, ki ga preka-ša skupina otrok, od katerih eden pravi:

Prinesel bi Ti krihuč beli podprtnik božični — A domek in kruhek so tuji nam vzeli! (st. 17.)

In Korošec s ponosom primerja Gosposveto z Betlehemom.

Tema sledi »Božično kolo« z lepo zamišlje-no skupino in krasno deklamacijo vile, ki izvenj v klie:

Ah — ljubi svoj dom, svoj Betlehem in božja sreča — kraljuje naj v njeni! (st. 26.)

Božične slike zaključni »Živa slika« z dekla-macijo.

Zakaj toliko pisarje o 32. strani knjižici? S toliko vehemenco naglašamo danes irendentistično vzgojo. Smatram pa za najprimernejše delo v tem smislu:

Z umetniškimi deli vzbujati ljubezen otrok do lepote kot primerno našo dolžnost, a sekun-darna, ki pride v tem slučaju sama od sebe je: notranja zahteva po ujedinenju in ko pride čas naj si da poštenega izraza.

NB. Kolikor mi je znano, je pisateljica nam-enila čisti dobiček »Jug. matic«. Da pa bi ta čisti dobiček bil čim večji je dobro, da se orga-nizira razpečevanje knjižice tako, da x oseba prevzame razpečevanje iste med učitelstvom in »deco gotovega okrožja. Učiteljska zborovanja so za to zelo pripravna. Knjiga se dobi pri pisa-telji v Mariboru in v slučaju, da bo hotel kdo to uprizoriti naj to naznani pisateljici, ki mu pošlje litografirane glaske in natančno navodilo za kolo prirejeno po dr. Pivku. — G. M.

—k Karl Figdor »Gospodarica sveta«. Avan-turističen roman, prevel R. R. Maribor 1922. Ka-rakteristika romana je razvidna iz naslova in kdor ljubi napetost dejani, bo prečital knjigo v eni sapi. Pred drugimi tovrstnimi romani ima to prednost, da čitatelja brez dolgovernih uvo-dov takoj povede v sredino najinteresnejših zapletljivosti. Takoj na prvi strani se znajdeš v zloglasnem delu kitajskega mesta Kantono z ju-nakijo romana Mavdo, ki je pozvana iz Rusije kot vzgojiteljica v bogato kitajsko obitelji, a jo takoj z ladje odpeljejo v eno izmed skrivnostnih bivališče na reki, v čoln »Trikratne sreče«, kjer se zbira ves lahkoživi svet Kantona. Od tu jo reši z velikim naporom njen sopotnik, Kitajec Kien-hung, ki se v njo zaljubi in ji ponuja svojo roko. Ona pa mu zaupa, da je za enkrat njen smoter — maščevanje nad špionom Murhijem, ki je upropastil najprej njenega očeta in potem tudi njo. V dosegu tega smota pa mora postati bogata, najti mora zaklad Sabske kraljice, o ko-jem je čitala po naključju v nekih važnih listi-nah. Kitajec in holandski konzul, oba zaljubljena, se ji ponudita za spremstvo. Začno potovati, ne-šteto smrtnih nevarnosti premagajo, a končno vendarle najdejo zaklad — po načrtu, ki jim ga je izročil star Jud. Sestanejo se z inženierjem Stanleyem; po nepopisnih naporih dvignejo za-

vati na druge dužnosti sem redovne dužnosti u školi. Izuzetno učiteljskoj organizaciji u Beogradu mogu biti dodeljeni na rad najviše dva učitelja, a učiteljskim organizacijama u pokrajinskim centrima po jedan — N. P.

— **Tovariši — lovci!** Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani potrebuje v svrhu svojega obrata razne ustreljene ptice in živali ki bi bile primerne za gačenje. V ta namen se naprošajo vsi tovariši-lovci, naj nam o prilikah pošiljajo take eksemplare. **Stroške in poštno povrnemo.** Na delo tedaj procvit naših gospodarskih podjetij je korist celotne naše organizacije, ker se čisti dobiček od njih uporablja izključno za organizacijo in narodno-kulturne namene!

— **Tovarišem vrtnarjem!** — Onim tovarišem, ki so se priglasiili za divjake sporočam, da jim ni mogoče ustreči. Radi pomanjkanja ljudi ni mogoče poslati vsakemu posamezniku majhno naravno množino. Sicer pa bi tudi oboji in transport dobavo preveč podražili. Najbolje je, da se združi več učiteljev vrtnarjev. Oni iz bivše Stajarske naj pošljejo osebno po divjake k sadlarskemu nadzorstvu v Celje. Oni iz bivše Kranjske dobe lahko nekaj divjakov III. in IV. izbora, dokler je kaj zaloga, v Ljubljani. Zglašilo naj se ob priliki osebno, ali naj koga pošljejo k A. Skulju na Resljevo cesto 24. II. nadstr. Velja pa naj za vse: Kdor prej pride, prej melje! Po pošti je nemogoče kaj poslati, ker stane skoraj več transport in ovoj kakor je blago vredno. Vse one tovariše, ki so naročili divjake lanske leto, pa še ne plačali računov, prosim s tovarišem Črnogojem, naj vendar že enkrat store svojo dolžnost. Nikdo naj ne zahteva od naju, da bova nosila poleg dela in pisanj še stroške. Prosiva, naj dolžniki čim prej store svojo dolžnost, da moreva tudi midva poravnati predložene račune. Vsem učiteljem, posebno učiteljem vrtnarjem sporočam, da se snuje **Vrtnarsko društvo za celo Slovenijo.** Dosedanje delovanje pripravljalnega odbora stremi za tem, da se novo Vrtnarsko društvo spoji z že obstoječim Sadlarskim društvom, ker imata obe društvi iste interese in bo lažje izdajati skupnega glasila. Ugodnosti bodo tudi glede plačila enkratne letne članarine vseh tistih interesentov, ki bi hoteli in morali sicer sodelovati pri obeh društvih. Dne 2. februarja t. l. ob pol 11. dopoldne bo v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani, Turjaški trg 3, redna letna skupščina Sadlarskega društva, na kateri bo razgovor in sklep o preustroju Sadlarskega društva v Vrtnarsko in Sadlarsko društvo. Kdo ima več interesa na novem društvu, če ne učitelji, posebno učitelji-vrtnarji. Ako bomo vzgajali mladino v ljubezni do narave, jo bomo vzgojili v ljubezni do sočloveka. Z aktivnim sodelovanjem v novem Vrtnarskem in sadlarskem društvu bomo učitelji najbolje dokazali, da imamo voljo delati za izobrazbo in procvit našega kmetovalca. Bodoče društvo ima namen priskočiti vrtnarjem vsestransko na pomoč, zlasti pri nabavi semen, sadik, orodja, gnojil itd. S svojim glasilom pa bo poučevalo in vzbujalo zanimanje za to važno panogo narodnega gospodarstva. Ne s kritiki po časopisih, s pozitivnim delom dokazimo, da hoče slovenski učitelj, pa tudi učiteljica korakati po poti, ki so jo nam začrtali naši idealni in marljivi tovariši-vrtnarji. Pričakujem, da ne bo tovariša, ne šole, ne krajnega šol. sveta, ne vašega prilatelja in znanca, ki bi ne bil član novega Vrtnarskega društva. Vsi, ki jim je mogoče naj se udeleže skupščine dne 2. februarja t. l., da z osebno navzočnostjo dokazemo voljo delati na povzdigo našega vrtnarstva in sadlarsstva ter kmetištva sploh. Vsi oni pa, ki se ne morejo udeležiti zboru, naj mi naznanijo po dopisnici imena onih, ki bodo pristopili novemu društvu. (A. Skulj, Ljubljana, Resljeva cesta 24. II. nadstr. Čim več imen, čim več naslovov bo ta dan zbranih, tem bolj bo dokazano, da slov. učitelj še dela na izobrazbo in napredek našega ljudstva. Tovariši iz večjih krajev naj delujejo na to, da bomo v njih okoliših ustanovili takoj po občnem zboru podružnice. A. Skulj.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Šest angleških povesti. Washington Irving, Edgr Allan Poe, Charles Dickens. — Poslovenil: Jan Bankart. Str. 129. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

—kpl Gospodarica sveta. Evanturistični roman. Karl Figdor. Prevel: R. R. Str. 192. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

—kpl »Otmica«. Drama u pet činova. Martin Sulic. Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Šibenik. Str. 112. Cena 6.50 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Polazak. Tragedija u tri čina. Split. Str. 42. Cena 7 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Zemljepis za srednje šole I. del. Stavil prof. Milan Pajk. Priredil Milan Kržišnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 18 Din.

—kpl Francoska vladnica. Drugi letnik Dr. Fran Sturm. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena vezani knjigi 36 Din. Glej oceno.

—kpl Ženski svet. Glasilo ženskih društev Juliske Krajine. Letnik I. Izhaja prve dni vsakega meseca. Cena 14 L. letno. Uredništvo in uprava: Trst, poštni predal 384. Ureja: Pavla Hočvarjeva, učiteljica. V zalogi ima tudi: Matična knjigarna. Ljubljana. Kongresni trg. (Poslopje Filh. dr.)

—kpl Oskar Wilde: Lady Windermere. Drama v štirih dejanjih. Prevel: Radivoj Rehar. Str. 67. Cena —. Založila in izdala »Mariborski tiskarna«.

—kpl Josipina Turnograjska. Njeno življenje in delo. Slovenska ženska knjižnica. I. zvezek. Str. 113. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

—kpl Kamatnik. drama u četiri čina. Napisao Martin Sulic. Knjižara Vin. Jurić. Split. Cena Din 11. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška c. 45.

—kpl Storia della »Citta di Tran«. Opera di Paolo Andreis, nobile della citta stessa. Pubblicata per cura di Don Marco Periojević. Split. Hrvatska, štamp. Trumbić i drug. Cena 54 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška c. 45.

—kpl »Grobovi«. Trilogija M. Foscola H. Pindemontia. —Prof. A. Sasso. Leonova tiskar-

na Split. Cena 10 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Ljudmila Poljanec: Pot k domu. Božične slike s petjem in deklamacijami. Cena 4 Din. Tisk: V. Blanke, Ptuj, Str. 30.

—kpl. Mariborski koledar 1923. I. letnik. Uredil dr. Avg. Reisman. Izdal in založil: Konzorcij narodnih trgovcev in obrtnikov v Mariboru. Cena —. Tisk. Mariborske tiskarne. (Zal. Železnina Pintar & Lenard. Maribor. Aleksandrova c. 32—34.)

—kpl Mih. M. Stančević ref. v min. prosv. v. p.: Citanka za I. i II. razred nižih zanatsko-trg. i žen. rad. škola. Beograd 1922. Cena —. O kučici se izpregovorimo.

—kpl Cenni etnografico - storico - politico sulla Dalmazia. Izdaje Odb. Narodnog Višeg SHS za okupirane krajeve u Zagrebu. Cena 8 Din. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška cesta 45.

—kpl Dva meseca narodne slobode u Drnišu. Franjo Zenko Donadini. Cena 8 Din. Tisk. Leonove tiskarne. Split. Zal. Josip Miličič. Maribor. Ruška c. 45.

—kpl Nova učna knjiga. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za prosveto in vere, je z razpisom št. 4825 z dne 18. dec. 1922 odobrila učno knjigo Pirc. Zgodovina starega veka za višje razrede srednjih šol. Založila Mariborska tiskarna v Mariboru. Cena trdo vezani knjigi Din 35.

—kpl Dr. Dolenc: Sadašnji položaj kazenskopravnog zakonodavstva. Cena 10 Din. Založil Kleinmayer in Bamberg v Ljubljani. — O delu še izpregovorimo!

—kpl Knjige Goriške Matice. Goriška Matica je izdala za l. 1923 »Koledar«, III. zvezek »Zabavne knjižnice«: Zlata srca, hrvatske povesti — prevel A. Gradnik in »Sirkove bukve«. Knjige je dobili v »Matični knjigarni« na Kongresnem trgu v Ljubljani. — O knjigah še izpregovorimo.

—kpl Jadranska Straža, službeno ilustrirano glasilo »Jadr. Straže«, centrale v Splitu. Posamezna števa, 8 Din. Naroča se v »Matični knjigarni« v Ljubljani. Kongresni trg. — O listu še izpregovorimo.

—kpl Ljud. Poljanec: Pot k domu. Božične slike s petjem in deklamacijami. Samozaložba. Cena 4 Din.

Književnost in umetnost.

—k Šest angleških povesti. Poslovenil Jan Bankart. Maribor 1922. V prevodu so zastopani trije angleški pisatelji in sicer dva Amerikana in en Anglež. Ime prvega, Washingtona Irvinga, je Slovencem doslej neznano — vsaj v prevodu ga še nimamo. Prvi dve njegovi povesti »Rip van Winkle« in »Povest o dolini sna« se nanašata na prve naseljevalce po dolinah ob Hudsonu — Nizozemce, kojih posebnosti slika pisatelj z lahino, skoro dobrohotno ironijo. Snov je romantična, a prav realistično obdelana, brez posebnih zapletljivosti. — Tretji povesti »Pošastni ženini« tvori osnovo motiv o ženini, ki izpolni obljubo po smrti in odpelje nevesto, prav kakor v Bürgerjevi »Lenorici«; le da tu zmaga ameriškanski realizem: ko je dejanje na vrhuncu groze, ga pisatelj prav realistično preokrene. Izkaže se namreč, da trpudbar, ki odpelje nevesto umrlega grofa, ni niti več sam, ampak njegov še živeči prijatelj. — Vse tri povesti, zlasti pa tretjo, odlikuje čudovita spretnost pripovedovanja in opisovanja ter prijeten in lahek slog. Vse preveča skoro ljubezniv sarkazem, ki je pa kljub temu včasih naravnost žgoč — pristno angleška posebnost. Irvingov ton zelo spominja na Dickensa. — Zelo razlikuje od Irvinga se pa Edgar Allan Poe (Pou). Način njegovega pripovedovanja nam označi prevajalec v uvodu sledeče: »Brezdovmonno ženini in silnišči od Irvinga, toga strasten in nestalen, grabi za izrecno romantičnimi snovmi ter jih obdeluje z nebrzdano fantazijo in neusmiljeno realistično, ki se mestoma stopnjuje v pretresujočo grozovitost. Poleg tega ga diči blesteči, mestoma patetičen slog, povsod primeren snovi sami in nameravanemu učinku. Vsa ta karakteristika prav drastično odseva takoj iz prve njegove zgodbe »Maska Rdeče smrti«. V deželi razsaja kuga — Rdeča smrt jo na življenje. Princ Prospero ji hoče uteči s svojimi dvorjani in prijatelji v svoj baido opremljen grad, ki ga potem zapro in ne puste nikogar ne ven, ne notri. Tu plešejo in veseličajo. O polnoči pa pride maska, ki vzbujala strah in gnus. Nihče se je ne upa razkinkati. Gospodar sam se ji približa z mečem, a se v istem trenutku zgrudi mrtev in za njim njegovi prijatelji drug za drugim. Spoznali so jo: bila je maska Rdeče smrti. — V gotovem oziru še grozečša od prve je druga zgodba »Sreče izdajalec«. Pripoveduje o umoru, ki ga izvrši živčno bolan človek nad enkim sostanovalcem samo zato, ker ne more prenašati pogleda tega »krazuljega očesa«. Pri lišni preiskavi ga izda namišljeni utrip starčevega srca, kojega truplo je morilec zabil pod deske sobnih tal. — Silovitost pisateljevega izražanja učinkuje tako močno, da čitatelja vsega prevzame. Avtor zadnje povesti »Večerne senice« je Anglež Charles Dickens. Komu se ta pisatelj ni priljubil s svojo povestjo o ubogem dečku Oliveru Twistu, ki je prevedena tudi v slovensčino poleg »Povesti o dveh mestih«? Iz te, žal edine dogodbiče, ki jo nudi prevod in v kateri opazuje pisatelj sam sence svojih revnih sedov ob večerni svetilki, spozna čitatelj jasno glavne smeri njegovih del: usmiljenje za bednimi, tlačenimi in ponižanimi, boj zoper izrodke človeške družbe, boj za socialno pravičnost. V njegovem pripovedovanju je nekaj blagega in millega in noben pisatelj ne zna s tako preprostimi besedami izvesti toliko iskrenega ganutja kot ravno Dickens. V splošnem je prevajalec vrlo dobro zadel simpatični ton angleške pripovedne literature, ki je poln prav vspešnevrstnega humorja in duhovitih rečenic. V uvodu je kratak, a karakteristično podan življenjski vseh treh pisateljev, ki nam psihološko pojasnjuje vzroke načina in smeri njih umetniškega ustvarjanja. Jezik je, izjemši par malenkostnih pogrešk prav dober, in knjiga odgovarja svojemu namenu, seznanjati nas s tujo literaturo, v polni meri.

—k Dr. Fran Sturm: Francoska vladnica, drugi letnik. Ljubljana. Ko je izšel prvi letnik francoske vladnice, smo ga pozdravili kot posrečeno novost. Saj smo imeli do sedaj francoske šolske knjige, ki so dlake direktno odvrčale od učenja francosčine. Drugi letnik, ki je izšel v pretečenem letu, potrjuje naše dobro mnenje o tej vladnici. S to knjigo je storjen korak proti realizaciji metode, ki je danes priporočena po celotnem svetu za pouk živih jezikov; mislim namreč na direktno metodo. Knjiga je namenjena za otroke od 11.—13. leta. Lekcije so kratke, njih vsebina je interesantna in različna, dostopna

učencem. — Dosti je šolskih knjig za poučevanje živih jezikov, ki imajo berilne sestavke, v katerih se govori v pretežni večini o življenju v šoli in njeni okolici. Ta vladnica jih ima malo in o tem je njen velik napredek: otroka ne interesira enoličnost in dolgočasnost. — Vprašanja, ki sledijo vsaki lekciji, so vodnik učitelju; v njih ima plan, po katerem zamore predavati lekcijo po direktni metodi in zahtevati od učencev, da kar največ govorijo. La leçon de choses (stvarni pouk), ki je na koncu vsakega berilnega sestavka, je kratak, enostaven in obenem za učence dragocen pripomoček za obogatitev besednega zaklada. Vocabulaire et explications des leçons (slovar in pojasnilo lekcij) in alfabetični slovarček so v pomoč spominu; po njih naj se učenci pripravijo za lekcijo, oziroma ponove pozabljen besedo. — Vendar bi bilo napačno, če bi učitelj preveč posegel v slovarček ker potem bi učenci vedno ticali v njih in tako bi postale lekcije samo predmet predavanja. — Pregled slovnice vsebuje osnove francoske slovnice, ki je potrebna za pravopis in pravilen govor. Vendar bi pregled slovnice dosti pridobil na vrednosti, posebno če upoštevamo, da je slovnika razlaga na koncu vsake lekcije podana v francoščini. Teoretična polasnla podavana otroku v materinem jeziku zaznamujejo zgubo časa. Druga napaka je v tem, da stoji v slovniskem primeru poleg francoskega stavka tudi slovenski. Pri pouku tujega jezika moramo že otroka vaditi misliti v tujem jeziku, ako hočemo trdnih uspehov. To bi torej lahko odpadlo. — Že v prvem letniku yadnice so zahtevne slovnice prevelike, posebno pri glagolih. Tudi v drugem letniku se bi to moralo skrócić; preveč je, zahtevati v tem letniku vse nepravilne glagole v komplicirani spregatvi, ki jo ima francosčina. Pri podrobnem pregledovanju sem našel še na nekaj napak, ki pa bodo v novi izdaji gotovo popravljene. J. J.

—k Martin Sulic: »Otmica«, drama u pet činova. Naklada pisčeva. Šibenik, 1909. Tudi tej Sulicovi dramti tvorijo podlaga zgodovinski (po zgodovinarju Smičiklasu »Poviest hrvatska«). Odigrava se v l. 1684. za časa turških upadov iz Bosne v Hrvatsko in Dalmacijo. Vzrok četovanju in bojnim praskam pa ni bila vedno borba za »krist častni in slobodu zlatu« — temveč čisto tudi za žensko. Najbolj vernega kristjana ni motila mohamedanska veroizpoved lepe Turkije in nasprotno. Pa tudi ženske same so se vnmale za lepe sinove sovražnega lim rodu. Nekaj takih slučajev nam slika Suličeva drama »Otmica«. — Kapetan Vlatković obljubi svojo sestro Ružo zastavonoši Krčmariću, če mu ta otme lepo Turkino Zlatijo, sestro Sokolovića Ibrahimia iz turške Udbine, kateri ljubi Ružo in mu ona ljubezen vrača, vsled česar se tudi brani poročiti s Krčmarićem. A tudi junaški vojvoda Janković se zaljubi v Turkino Aiko iz turške Like, pozabi pri tem vso previdnost, pade pri tem v roke njenemu bratu Mustaj-begu, kateri ga vrže v ječo, a Aika ga reši in pobege z njim. Medtem pa pobege tudi Ruža s Sokolovićem. V zadnjem dejanju se pred odlično bitko zbero vsi pod belo zastavo; na eni strani Janković in Krčmarić z Mohamedanko Aiko, na drugi pa Mustajbeg in Sokolović z Ružo. Ženski skušata posredovati, a vrši se vendarle dvoboj med Krčmarićem in Sokolovićem (radi Ruže). Sokolović podleže v boju, nakar si tudi Ruža zasadi nož v srce. A takoj nato pade tudi Krčmarić pod turškim mečem. Janković premaga Mustajbega in zavzame Liko. Potek dejani je v splošnem prav živahen, le dialogi so nekoliko predolgovezni. Tudi za vzporeditev bi bila drama prav primerna — napetost dejani je znatno večja kot na pr. pri »Hasan-Aginici«. — Priporočati je knjigo tudi s tega stališča ker nas seznanja z novejšo hrvatsko literaturo.

—k Ženski svet, glasilo žen. društev Juliske Krajine. Prva številka prinaša sledečo vsebino: Naše poljane, Olesja — A. J. Kuprin. Revmatizem — Milčinski. Naša ženska društva — Milka M. Kako obvarujemo našo dečo jetike — dr. Volavšek. Dobra gospodinja — Jerica Zemljanova. Večerna — Utva. Reč ženama. Izvestja: društvena poročila, po ženskem svetu, materinstvo, higijena, gospodinstvo, kuhinja, ročno delo, razgovori! — Zopet so nas prehiteli, tako lahko vzklknemo! Na dobrih materah in ženah, na dobrih vzgojiteljicah mladine sloni narod bolj trdno nego na vsakem drugem temelju. Tega se dobro zaveda žensstvo Juliske Krajine, zato so si ustvarile vredno glasilo svoiemu pokretu. Prva številka »Ženskega sveta« nam kaže že, da si je začrtal pravo pot med narod. Našim kolegijam ga priporočamo v čitanje in posnemanje, da skoro tudi one ustvarijo našemu narodu kaj podobnega.

—k Mariborski koledar za l. 1923. Prav spretno urejen od dr. Avg. Reimana. To ni samo navaden koledar temveč je v miniaturni prevatci »Adresar«, ki ne bo dobro služil le vsakomur, ki ima opravka v Mariboru in tamošnjemu prebivalstvu, temveč daje zanimiv vpogled tudi ostalim, ki žele zvez z Mariborom. Poleg običajnega koledarja, prav preglednih poštih, telefonskih in brzojavnih tarif in kolikov pričena naizanimivejši del s kratkim spisom »Na pot«. Temu slede naslovi in pregled: zdravnikov, babic, lekarn, sanatorijev, živnozdravnikov, odvjetnikov, kazenskih zagovornikov, notarjev. Temu slede oblasti in drž. uradi, mestni zavodi in podjetja, vojaške oblasti in uradi, zavodi in uradi inž. žel. šole in soc. zavodi, prosvetne institucije, bio, časopise, tajništva polit. strank. Posebno velikega narodnogospodarskega pomena je naslednji oddelek: Industrija v Mariboru, in bliž. okolici. Temu sledi seznam trgovin in obrti v Mariboru. H koncu je tudi pridani vojni red in prostor za beležke. — Koledar prav toplo priporočamo, ker je velikega narodno gospodarskega pomena.

—k Zemljepis za srednje šole. I. del. Stavil prof. Milan Pajk, priredil prof. Jožef Kržišnik. Tretja predelana izdaja. — V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšla tretja izdaja Pajk-Kržišnikovega Zemljepisa za srednje šole. Delo je danes edino svoje vrste na slovenskem knjižnem trgu in ravno vsled tega toliko bolj važno, ker nudi potrebno zemljepisno snov ne samo srednjim šolam t. j. nižjim razredom gimnazij in realk, temveč tudi drugim kategorijam našega šolstva, ki danes nimajo na razpolago podobne šolske učne knjige. Snov je knjigi razdeljena na štiri poglavja: I. Osnovni zemljepisni pojmi, II. Splošni opis zemeljske površine, III. Pregled zemljin in IV. Solčni pot tekomo leta. Kratko sicer, a zato toliko bolj pregledno je zlasti obdelan tretji del, kjer so kolikor mogoče upoštevane nove meje posameznih držav, kakor so jih začrtale razne mirovne pogodbe po končani svetovni vojni. V splošnem je tretja izdaja vsebinsko enaka drugi I. 1919. Izšli izdajl ter

se od nje le malo razločuje. Tisk knjige je priklupljiv, papir dober in zunanost knjige okusna. Dokler ne izide za ljudsko in meščansko šolo kaj podobnega v zemljepisnem pogledu, se bo treba zatekati tudi ljudskošolskemu in meščanskošolskemu učitelstvu k Pajk-Kržišnikovemu zemljepisu, ki ga obema toplo priporočamo.

—k Srpski Književni Glasnik. Nova Serija, knjiga VIII. br. I. od 1. januara 1923, ima sledeči sadržaj: Mustafa Madžar, pripovedka od Iva Andrića; Dve pesme od Vi. Nazora, Jeseni moja pesma od Dr. M. Damjanica, Iz slovenečke lirike: šest pesama od O. Zupanića, Koja je umetnička vrednost crnačke plastike (I) od B. Popovića. Jedan fragment iz kurtizanskog Rima 16. veka od J. Sekulića, Iz »Prolegomena za jednu teoriju estetike« od B. Lazarevića, Iz stranih književnosti: Nostromo od J. Konrada; Književni pregled: »Nove pesme« Gustava Krkleca od M. V. Bogdanovića; Naučni pregled: Uređenje države na profesionalnoj osnovi od Dr. A. G. Avakumovića; Umetnički pregled: Cezar Fran od M. Milojevića; Ekonomski pregled: Novi Ministar Finansija. Devizna i izvozna trgovina od N. Stanaeviča; Politički pregled: Spoljna politika: Konferencije za bliski Istok, Madžarske pripreme od Inostranoga, Unutrašnja politika: Nova vlada g. Pašića od Privremenoga; Ocene i prikazi: Dragiša Lapčević »Naša stara poljska privreda« od Dr. N. Košanina, Beleške. —k »Pot k domu«, Božične slike s petjem in deklam. Ljud. Poljanec. Skoda, da je to božično darilce prepoznalo zagledalo beli dan. Pa saj božić ni samo letos, bo tudi prihodnje leto in dalje, in učitelj, ki hoče z otroci uprizoriti lepo zamišljeno božično predstavu, naj uprizori »Pot k domu«. Gotovo se vprašamo: odkod zveza med »potjo k domu« in božićem? In tu je celotna težišče knjige. Dasi praznujemo v ujedineni domovini sveti večer, se čuje od daleč:

Kaj nisi vsadil Jezušček nam na Krasu zelene smrečice in na njej prižgal si svečice, da poneseš jo v božiji hram?

Zakaj je smrečica ovenela? Zakaj svečica dogorela? Zakaj si Jezušček šel od nas? Ko tujec je prišel — na Kras? In s severa se sliši glas (str. 19). Ah, dela na obraz bi pajčolan, ah črni pajčolan ... in plakala, kot kosova devojka.

Čegav, čegav si Lož in Korotan (st. 22). In na to žalostno noto naše nepopolne svobode so spisane te božične slike, ki naj govore naši mladini memento:

»Naša domovina še ni vsa ujedinjena« (št. 30.) Programatično je urejenih vseh četvero slik s sklepno živo sliko, pripuzajoče naše hrepnenje, odeto v prvi sliki »Božić v gozdu« v mitološko govorenje drevja kjer pravi lipa:

»Tam za sinjimi gorami se rodil je mladi dan! In vsi narodi teptani vstajajo gredo čez plan! — Z lovor venci so oviti, zmage meč krepi jim dlan, — in v pomladi solnčnem svitu gre med narode Slovan!« (st. 5.)

V drugi sliki »Božić na božiću« v času velike vere našega vstajenja pravi angel:

Kapljica vsaka v zemljo pretaka nove moči, in čudeži rodi. Vstajenje, vstajenje in narodu novo življenje! (st. 11.)

A tretja slika nam razkriva našo bol »Beguinci pri Jaslicah« iz Primorja in Korotana — s posebno lepim nastopom mornarjev, ki ga prekaša skupina otrok, od katerih eden pravi:

Prinesel bi Ti krihček beli podprtnik božični — A domek in kruhek so tuji nam vzeli! (st. 17.)

In Korošec s ponosom primerja Gosposveto z Betlehemom.

Tema sledi »Božično kolo« z lepo zamišljeno skupino in krasno deklamacijo vile, ki izveni v klie:

Ah — ljubi svoj dom, svoj Betlehem in božja sreča — kraljuje naj v njeni! (st. 26.)

Božične slike zaključni »Živa slika« z deklamacijo.

Zakaj toliko pisarje o 32. strani knjižici? S toliko vehemenco naglašamo danes irendentistično vzgojo. Smatram pa za najprimernejše delo v tem smislu:

Z umetniškimi deli vzbujati ljubezen otrok do lepote kot primerno našo dolžnost, a sekundarna, ki pride v tem slučaju sama od sebe je: notranja zahteva po ujedinenju in ko pride čas naj si da poštenega izraza.

NB. Kolikor mi je znano, je pisateljica namenila čisti dobiček »Jug. matic«. Da pa bi ta čisti dobiček bil čim večji je dobro, da se organizira razpečevanje knjižice tako, da x oseba prevzame razpečevanje iste med učitelstvom in »deco gotovega okrožja. Učiteljska zborovanja so za to zelo pripravna. Knjiga se dobi pri pisateljici v Mariboru in v slučaju, da bo hotel kdo to uprizoriti naj to naznani pisateljici, ki mu pošlje litografirane glaske in natančno navodilo za kolo prirejeno po dr. Pivku. — G. M.

—k Karl Figdor »Gospodarica sveta«. Avanturističen roman, prevel R. R. Maribor 1922. Karakteristika romana je razvidna iz naslova in kdor ljubi napetost dejani, bo prečital knjigo v eni sapi. Pred drugimi tovrstnimi romani ima to prednost, da čitatelja brez dolgovernih uvodov takoj povede v sredino najinteresnejših zapletljivosti. Takoj na prvi strani se znajde v zloglasnem delu kitajskega mesta Kantona z junakinja romana Mavdo, ki je pozvana iz Rusije kot vzgojiteljica v bogato kitajsko obitelji, a jo takoj z ladje odpeljejo v eno izmed skrivnostnih bivališče na reki, v čoln »Trikratne sreče«, kjer se zbira ves lahkoživi svet Kantona. Od tu jo reši z velikim naporom njen sopotnik, Kitajec Kien-hung, ki se v njo zaljubi in ji ponuja svojo roko. Ona pa mu zaupa, da je za enkrat njen smoter — maščevanje nad špionom Murhijem, ki je upropastil najprej njenega očeta in potem tudi njo. V dosegu tega smota pa mora postati bogata, najti mora zaklad Sabske kraljice, o kojem je čitala po naključju v nekih važnih listinah. Kitajec in holandski konzul, oba zaljubljeni, se ji ponudita za spremstvo. Začno potovati, nešteto smrtnih nevarnosti premagajo, a končno vendarle najdejo zaklad — po načrtu, ki jim ga je izročil star Jud. Sestanejo se z inženierjem Stanleyem; po nepopisnih naporih dvignejo za-

klad in skupaj odidejo z zrakoplovom na Angleško. Mavda poroči Stanleya, svoje ogromno bogastvo pa porabi v obliki blagor: Stanley skonstruira stroj, ki bo raztapljal kovine na daljavo in tako preprečil vsako vojno. Toda tu se pojavi zopet Murphy, ki na inicijativno angleške vlade povzroči eksplozijo stroja, ki obenem usmrti Stanleya. Končno se sreča Mavda z Murphyjem, a zblazni predno izvrši kak čin osvete. Murphy se ustrelil.

—k Martin Sulčić: »Polazak«. Tragedija u tri čina. Split 1913. Kdor si hoče osvežiti spomin in srce na najslavnejše dni naših južnih bratov na Balkanu, naj poseže po tej knjigi. Tragedija se odigrava sicer v Sofiji, a v onem času, ko je še vsak pošten Holgar z navdušenjem in ponosom zrl na balkansko zvezo proti Turčiji. Začetek se vrši pred balkansko vojno, tretje dejanje med vojno. — Junakinja tragedije je Natalija, hčerka umirovljenega bolgarskega častnika, koja ljubi Hasana, turškega vojnega atašea v Sofiji. Starši pa so jo obljubili četniku Milanu. Ona navidezno pristaje v prisiljeno poroko, a ima še dalje ljubavno zvezo s Turkom Hasanom. Medtem izbruhne vojna s Turčijo. Milan se iskreno poslovi od svoje žene. Takoj ko on odide, pride k njej Hasan, ki ji obeta večno ljubav, le vojno načrti hoče imeti poprej od nje. Najdeta ga v predalu Milanove pisalne mize. V tem se začuje koraki. Natalija skriva Hasana v omaro. Nazaj pride Milan, pozabil je vojni načrt. Miznica je odprta. Izdajstvo. Najdejo Hasana in pri njem načrt. Natalija ga brani. Toda njen lastni oče, vnet patriot in zagrižen sovražnik Turkov, preda svojo hčerko z njenim ljubimcem vojnemu sodišču, ki ju obsodi na smrt. Brat in njen mož pa odideta v boj s podvojenim gnjevom. V bitki pri Lozengradu, ki jo slikovito popisuje nadporočnik Jovan, najdeta oba smrt v junakiškem boju. Oče sprejme žalostno vest z obupom. Odstrani se in se ustrelil. Ko njegova žena začuje strel, izpije strup in umrje tudi ona. Tako žalostno konča vsa družina radi smrtno izdajstva. — Tragedija je pisana v verzili, ki zvene nekako svečano. Tudi zunanja oblika je izbrana. Delo je tendenčno, toda ta tendenca je nad vse plemenita: Hrvat (ali Srb) Sulčić, vsekako pa tedaj Avstrijec, pokazuje Bolgarom na njih pravega sovražnika Turka.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učiteljske samopomoči. V zadnjih dneh januarja dobe člani položnice za 81., 82. in 83. smrtni slučaj (Iv. Hauptman, Anton Benigar in Joško Bergant). Obenem plačajo člani s to položnico tudi letnino in upravnino za l. 1923. (§ 5. in 6.). Skupni znesek s poštino Din 9.50. Pri zakonskih parih dobi položnico z dvojnimi zneskom samo eden. Zamudnikom v plačilih se je prištel še zaostali dolg. Člani, ki so prejeli sprejemne liste v januarju 1923, plačajo samo smrtni slučaj 83., torej Din 2.50. Plačila nakazujte s temi položnicami — ne s prejšnjimi —, ker se sicer zneski ne vjemajo! Prosimo za hitra in točna nakazila!

—g Članarina in darila za učiteljski konvikt. G. Helena Medved 100 Din mesto venca na krsto pokojnega nadučitelja Joška Berganta z Grosupljega. — Učiteljsko društvo za šofanjski okraj 150 Din. Hvala!

—g Rezervni sklad. Prostovoljni organizacijski davek — 1923. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.) 1. izkaz. 500 Din: Učiteljsko društvo za laški okraj. Društveni predsednik tov. Anton Gmus je pisal po dopisnici z dne 31. decembra 1922 tako-le: »Dragi! Danes sem odposlal po položnici Hranilnice in posojilnice Učit. konvikta v Ljubljani znesek 500 Din za rezervni sklad in sicer po 5 Din od vsakega člana. Ni sicer veliko, toda če bi postopalo vsako naše društvo slično, nabralo bi se letno 12.000—13.000 Din. Bravo! Posnemamo naj vsi društveni predsedniki laški okraj, pa bom opustil vse tarnanje o skoraj prazni blaginji! Tozadevni sklep na Bledu bomo le na ta način izvršili. Prosim naj se zgodi tako v letošnjem poslovnem letu! 40 Din: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolenjsko. Darovali so po 10 Din Vinko Berce, Ana Berce, Ana Kosceva in Marija Schwarzerjeva namesto cvetja na krsto pok. tovarišici Minki Osanovi. 25 Din: Jospina Smolcova — Sv. Gora pri Vačah. Vrla Svetogorka je naša redna podpornica. Bravo! 20 Din: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolenjsko. Znesek je redni mesečni prispevek za december minulega leta. Vrla učiteljski zbor v St. Janžu redno in z vnuemo podpira naš rezervni sklad. V polni meri se zaveda besed: »S tem, da organizacijo svojo vedno rad podpiram, ljubim in častim svoj stan, mu vrata v svobodo odpiram. Zdravo! — Današnji izkaz 585 Din. Ostanek v blaginji koncem leta 1922 Din 1427. — Skupaj 2012 Din. Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

—g Društvo za zgradbo »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani. Na dnevnem redu izrednega občnega zbora dne 28. dec. 1922, ki so se ga tovariši in tovarišice udeležili v lepem številu, je bil razgovor in sklepanje o predlogu Učiteljskega društva v Kranju: »Ker ni upati, da se v doglednem času zgradi primeren poslopje, se je zadovoljiti z nabavo primernih paviljonov, kakršne je nabavila država akademski mladini v Zagrebu.« O predlogu se je razvila obširna in živahna debata, ki smo v njej čuli uvaževanja vredne nasvete. — Predsednik Gangl pojasni, da znaša skupno imetje konviktovo približno 200.000 Din. Odbor si vedno prizadeva, da zvišamo ta kapital. Vložili smo dve prošnji za državno podporo, pa obe sta bili odbiti. Ker o državni podpori ni sedaj nikakega upanja, moramo gledati, da pridemo sami s svojimi lastnimi podporami do cilja. Odbor ima dosti resne volje, toda brez zadostnega kapitala ne moremo začeti z zgradbo. Tovariši Lapajne ujemlje predlog Učiteljskega društva kranjskega, ki mu ga je narekovala neobhodno nuja potreba, da preskrbimo učiteljskim otrokom, ki obiskujejo srednje šole, primerna in v vsakem oziru zanesljiva, varna stanovanja. Da ne bodo učitelji zbegnjeni popraševali v mestu po stanovanju in hrani za svoje otroke, je na vsak način treba začeti s konviktom ali pa vsaj s paviljoni, ki se dajo postaviti z nižjimi stroški. Če je bilo to možno na Čehoslovanskem, kjer imajo več takih paviljonov in v vsakem paviljonu lahko vzdržujeta po dve učni osebi z enim poslom

100—150 otrok v oskrbi, je to lahko možno tudi v Ljubljani, saj je učiteljstvo pokazalo z zgradbo »Tuša« (tvornice učil in šolskih potrebščin), da to gre.

Večina navzočih se je izrekla proti gradnji paviljonov, ki stane danes tudi ogromnega denarja.

Tovariš Repovš nasvetuje, naj se adaptira za konvikt nekaj sob v zgradbi »Tuša«, ki je že pod streho. Tu naj bi bil prvi zaslišan začetek konvikta, treba je le stopiti v dogovor z odborom tvornice.

Predsednik Gangl poda nekaj pojasnil glede stanovanj v »Tušu«. Kar se tiče konviktove zgradbe same, je čisto gotovo, da bo zgrajena tako, kakor je treba. Javno je, da je boljše pridobiti z zgradbo »Tuša« še en vir dohodkov za zgradbo konvikta. Če bo učiteljstvo delovalo za razvoj tiskarne in »Tuša«, potem čez leto dni lahko pride do zgradbe konvikta. Če bi bilo mogoče do superlativa potencirati požrtvovalnost učiteljstva tako, da žrtvuje vsak enomešno plačo za »Učiteljski konvikt«, potem je prav gotovo, da se prej začnemo z zgradbo.

Tovariš Grmek nasvetuje, naj konviktov odbor dožene, koliko učiteljskih rodomin ima otroke sploh in šolam in koliko plačujejo zanje. Po tem konstatiranju naj se preudari, kako velika zgradba naj se zida. Kapital za zgradbo bi se mogoče dobil na garancijo, poroštvo posameznikov-učiteljev.

Tovariš Rus misli, naj bi oni, ki že ne morejo žrtvovati enomešne plače, žrtvovali vsak mesec vsaj po 10 Din, ki naj bi jih šolski voditelj pri izplačevanju mesečne plače sporazumno odtegovali in pošiljali Učit. konviktu.

Tovariš Lovše je mnenja, da z 10 dinarskimi mesečnimi prispevki ne pridemo daleč. Starši, ki imajo otroke v šolah, bodo radi darovali tudi po več tisoč dinarjev za konvikt, samo zagurati jim je, da sprejme konvikt njihovo dečo pod streho. Tako pridemo prej do potrebnega kapitala in lahko takoj pričnemo z zgradbo.

Predsednik Gangl izjavi, da jemlje odbor na znanje vse današnje nasvete in jih bo vestno upošteval. Obrnil se bo na vsa okrajna učiteljska društva za njihovo mnenje ter bo prišel na prihodnji redni občni zbor s konkretnimi predlogi glede zgradbo Učiteljskega konvikta.

—g Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponom od meseca septembra 1922 dalje): Alojzij Marok, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; Albin Smolá, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; (s kuponom od meseca marca 1923 dalje): učiteljica F. K., 1 à 100 Din; skupaj 3 obveznice à 100 Din in prej izkazanih 62 obveznic à 100 Din — 6500 Din. Srčna hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ VABILO K ZBOROVANJU TRŽIŠKEGA UČITELJSKEGA KROŽKA, ki bo v mokronoški šoli ob 10. uri dop. dne 10. svečana 1923 z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo o zborovanju okr. učit. društva. 3. Ref. Iv. Debeljaka: Podrobni učni načrt rokotvornega pouka s primernimi opazkami in Vl. Rojca: Mladinske igre in šolski odri. 4. Slučajnosti. Radi obeda se je javiti pri šolskemu vodstvu v Mokronogu do 7. svečana.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ DOLNJA LENDAVA. Občni zbor se vrši dne 1. februarja ob 10. uri v Dobrovniku. Dnevni red: 1. Poročilo sedanjega odbora (predsednika, tajnika in blagajnika). 2. Volitve novega odbora. 3. Slučajnosti. Tovariši, pridite vsi. — Odbor.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ MURSKA SOBOTA vrši svoj redni občni zbor v soboto 3. februarja 1923 ob polu 10. uri v prostorih državne osnovne šole v Murski Soboti. Na vzporedno so važne zadeve splošno stanovskega in lokalnega značaja: volitve! — Udeležba obvezna! Za 4. januarja 1923 razpisano zborovanje se ni vršilo. Odbor.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 3. februarja 1923 v Stični ob 10. uri dopoldne. Odhod iz Zagorja z vlakom, ki odhaja okrog pol 7. zjutraj in ima takojšnjo zvezo z dolinjskim vlakom (okrog 8. zj.). Povratek z večernim vlakom. — Dnevni red: 1. Pozdravni govor predsednika in njegovo poročilo o seji širjega sosveta UJU nov Ljubljana; 2. tajnikovo poročilo — z ugotovitvijo navzočih članov; 3. blagajnikovo poročilo — spojeno z vrnitvijo »blok« in s pobiranjem zneskov o eventualno razprodanih blokkih za »Uč. konvikt«, ki so bili v razprodajo razdeljeni pri lanskeoletnem občnem zboru gospem tov. Blenk-Arničevi, Menaše-Komačevi, Turnher-Kovačevi, ter tov. Kavčiču, Lili in Prestor Niku; 4. poročilo računskih preglednikov; 5. poročilo o propagandi za »Uč. samopomoč« (Prestor Niko); 6. volitev novega odbora; 7. prosti predlogi; 8. slučajnosti. Z ozirom na važna poročila pozivlja k častni udeležbi — odbor!

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARTSKI OKRAJ zboruje dne 7. februarja (sreda) t. l. ob 10. uri pri Sv. Lenartu. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva; 2. pogovor in sklep o vplačevanju letnine, ki bode merodajen za vse člane; 3. poročilo tov. ravnatelja mešč. šole F. Šegula: Kaj zahteva mešč. šola od učenca, ki prestopi iz ljudske v meščansko šolo; 4. poročilo tov. O. Železnika: O sedanjih draginjah v Slov. goricah, kjer prekupci vse pokupijo; delo bivšega ministra Pucla itd.; 5. poročilo o širšem so-

svetu; 6. Dušeslovni poskusi: poroča F. Jakopic. 7. petje se vrši od pol 10.—10 ure, kakor navadno. — Predlogi oz. nasveti. Zanimivost tvarine in stan. zavednost vabi vse člane k temu zborovanju. Udnina se še ne pobirala.

+ NA ODBORNI SEJI »DRUŠTVA UČITELJEV IN ŠOLSKIH PRIJATELJEV ZA OKR. LJUBLJANSKE OKOLICE« se je sklenilo: 1. Zborovanje s predavanjem se priredi sredi marca. 2. Članarina za UJU je na leto 80 Din in z. Društvo še 5 Din. 3. Kdor še ni plačal članarine za 1922, naj to čim prej stori. Opomin bo prišel v 14. dneh na njegov račun. 4. Vsaka preselitev naj se prijavi takoj. Zirovnik.

+ Učiteljsko društvo v Murski Soboti. Ker se pri napovedi občnega zbora našega društva za 4. januarja t. l. ni upoštevala železniška zveza na »Goričko«, sklicuje se tem potom ponovno občni zbor z istim dnevnim redom za dan 3. februarja 1923 ob 10. predpoldne v prostore osnovne šole v Murski Soboti. Na vzporedno važne zadeve splošno — stanovskega in lokalnega značaja; zato: udeležba obvezna! — Opozorjam na svojo notico v štev. 51. »Učit. Tov.« l. 1922. — M. D., tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ JE IMELO SVOJ REDNI OBČNI ZBOR 13. januarja v Krškem.

Predsednik tov. Levstik iskreno pozdravlja vse, ki so se udeležili zborovanja navzlic slabemu vremenu, posebno tovariše s Svibnega in iz daljnega tržiškega krožka (St. Janž, Trebelno). Posebej pozdravi g. okr. šol. nadzornika in ga prosi, naj zastavi ves svoj vpliv v uresničenje naših želja in zahtev. Spominja se prera- nopolnega neumornega odbornika našega društva, predsednika tržiškega krožka Vinka Klanška. — Omenja, da skoraj vsi načrti, ki si jih je stavila naša organizacija, niso prišli, do uresničenja vsled vladne krize. Društvo kakor tudi naše poverjenstvo je storiло svojo dolžnost, toda doseglo se le ni ničesar. Ostro obsoja, da so se črtale razne postavke prosv. proračuna za Slovenijo. Člansivo pozivlja k slogi in medsebojni odkritosrčnosti.

Tajnikovo poročilo. Iz njega vzemo, da je imelo društvo dve zborovanji in 2 odb. seji. Društvo šteje 114 članov. Tajnik prosi člane, naj takoj javijo vsako izpremembo naslova, preme- stitev itd. Poroča o skupščini na Bledu in seji širjega sosveta v Ljubljani ter o volitvah zastopnikov učiteljstva v viš. šol. svet. Predlaga, naj si društvo naroči Narodno prosveto, kar se tudi sprejme. Pove, da se je na odb. seji sklenilo, naj bo stalna točka dnevnega reda vsakega zborovanja — poročilo zastopnikov učit. o delovanju v okr. šol. svetu.

Tov. blaginščarka je podala blaginjsko poročilo in predložila račune, ki so se pregledali in našli v popolnem redu.

Članarina se je določila na 100 Din, plačuje naj se mesečno. Vsak član plača našemu društvu celoletno članarino, če tudi se med letom preseli kam drugam.

Tovarišice, ki ne prejemajo redno stan. listov, naj reklamirajo na upravništvo. Reklamacija je poštnine prosta.

Volitve. Predsednikom je bil zopet izvoljen tov. L. Levstik. Odbornikom: Berce Vinko, Golob Janko, Grile Gabriel, Jurčec Ivan, Rant Franc, Roje Vl., Vančič Janko in Zirerjeva Pavla. — Namestnikom: Bavdek Angela, Dolinšek Lojze, Levstik Mila in Ljubič. — Pregledovalcem računov: Grile in Ljubič. Delegatom za pokr. skupščino D. Sterk.

Resolucije: 1. Soglasno se odobrava re- solucije, sprejete od širjega sosveta na zborovanju dne 28. decembra naslovljene na ministra prosvete in na glavni odbor UJU v Beogradu.

2. Poudarja se zlasti, da naše poverjenstvo ne sme odnehati od zahteve, da dobi učiteljstvo Slovenije svojega referenta v ministrstvo prosvete.

3. Istotako mora poverjenstvo vztrajati v zahtevi, da vlada poravnava krivico, ki se je zgodila učiteljstvu in šolstvu s protizakonitim črtanjem prosv. proračuna za Slovenijo.

4. Učiteljstvo pozdravlja imenovanje tov. Jovo Jovanoviča šefom kabineta ministrstva prosvete v nadi, da bo poznavajoč razmere v Sloveniji, uporabil ves svoj vpliv, da se uresni- čijo naše zahteve.

Predavanje. K sklepu je sledilo vlezani- mivo predavanje tovarišice M. Stupice »O raz- voju srbske književnosti.« Nato je tovariš Lev- stik kot zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu poročal o sejah, ki so se vršile.

Na svidenje 5. majnika v Radečah!

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE IMELO DNE 13. JAN. SVOJ REDNI OBČNI ZBOR, katerega se je kljub skrajno slabemu vremenu udeležilo 90 članov.

Uvodoma nam je podal tovariš predsednik izčrpano poročilo o poteku zadnje seje širjega sosveta.

Iz tajniškega poročila posnemamo, da je imelo društvo v preteklem letu 7 zborovanj, katerih so se udeležili člani vselej v obilnem številu. Daljših predavanj je bilo 8. Društvo šteje danes 130 rednih članov. Blagajna izkazuje 2008 dinarjev prebitka. Članarina za tekoče leto znaša 100 Din, ki se ima poravnati v 10 mesečnih obrokih. Članom, ki se zborovanj iz kateregakoli vzroka ne morejo udeležiti, se priporoča, da na- kažejo blaginščarju kakšno vsoto kot prostovoljni prispevek. Jugosl. Matici se izplača ustanovna v znesku 1000 Din. Ker se ne more od tovarišev meščanskih šol zahtevati, da plačujejo članarino dvema društvoma, se sklone, jih pava- biti vslej kot goste k našim zborovanjem.

Društvo izreče staremu odboru in nad vse požrtvovalnemu predsedniku Sivki, iskreno za- hvalo ter voli soglasno stari odbor (Sivka, Pe- triček, Žagar, Wudler, Gobec, Pregelj, Schreiner in Petrovič).

Predavanja. Predaval je tovariš Franjo Roš o »Slov. učitelju v Cankarju«. Označil je poteze značajeve Cankarjevih učiteljev, razvil sliko dobe. Pokazal je, da je Cankar napisal mno- go sijajnega za našo mladino, čeprav ni pisal zanj, in je mnogokje posegel v vzgojne pro- bleme. Izvrstnemu predavanju je učiteljstvo sle- dilo z izrednim zanimanjem ter z glasnim aplav- zom izrazilo svojo zadovoljnost.

Tovariš strok. učitelj Černež nam je podal smernice kako in kdaj izgovarjamo »le z v«. Slučajnosti. Glede gmočnega položaja pre- vladuje mnenje, da primanjkuje v naši organiza- ciji pravega razumevanja in agilitnosti. Po dolgo- trajnih razmotiranih izvoli se društveni odsek (Petrak, Petrovič, Potočnik, Voglar) z navodl- lom, razmotirati naša gospodarska vprašanja. Društvo poveri odsek, da se čimprej posvetuje z raznimi pravniki itd., kako doseči v prvi vrsti naše zakonite zahteve do prostega stanovanja in kuriva. — Prihodnje zborovanje meseca marca!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu S. v. B. v Z.: Vaša zamenjava odpade v smislu sklepa zadnje seje ož. sosveta.

—lu A. M. v R.: Hvala za pismo! Mnenja sem istega, težje pa govorim. Dopis sem oddal predsedstvu, če se v načelu strinja z javno zbirko.

—lu Z. M.: Vaša dva dopisa prinesemo v nast. štev. Danes zaradi obširnosti in tesnega prostora nemogoče.

—lu J. M. v Š. p. Š. g.: Članek pride na vrsto ob prvi priliki — z ozirom na prostor. Hvala!

—lu »Varanec«: Vaš članek smo dali k zbirki dopisov o anketi nar. prosv. vprašanja in pride tam v poštev, kot prispevek k celotnemu vprašanju. Hvala!

—lu A. in v.: O vprašanju bo gotovo v krat- kem štev. Danes zaradi obširnosti in tesnega prostora smo morali odložiti za prihodnjič.

—lu »Pri nečisti knjigi«: Vaš dopis je neja- sen. —lu P. B.: Vaš dopis porabimo kot pri- spevek k naši anketi o vprašanju našega narod- no-prosvetnega dela. Hvala!

—lu P. M. — Zg. P. p. Z.: Vaš članek je že stavljen, a smo ga morali zaradi tesnega prostora odložiti za prihodnjič. —lu Sol. v St. J.: Vaš denar ste poslali na UJU mesto na konvikt, zato je v izkazu »Re- zervnega sklada«. Posredovali smo, da se pre- nese denar na pravi naslov.

—E. T. — M.: Dopis prejeli. Hvala! Danes nemogoče da pride v poštev, ker nam tudi pro- stor ne dovoljuje.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

priporoča sledeče mladinske spise:

MARKO SENJANIN, slovenski Robinson	8.—
KRALJ PETER I. OSVOBODI- TELJ	16.—
MATI NARAVA PRIPOVEDUJE, prirodoisne pravljice	24.—
BABICA PRIPOVEDUJE, s tremi risbami	9.—
OTROŠKI ODER, mladinske igre	7.—
VSEM DOBRIM, tri povesti za mladino	7.—
NEKOČ JE BILO JEZERO, dolin- ska baika	20.—
DROBNE PESMI, ilustrirano	7.—
SRBSKE NARODNE PRIPOVED- KE	18.—
ČEŠKE PRAVLJICE	12.—

ELEGANTNO VEZANO!

Obširnejši cen'k pošilja knjižarna na za- htevo brezplačno!

Žične modroce

vseh velikosti iz pobakrene žice v lesenem okvirju izdeluje tvornica žičnih modrocev in drugih žičnih pletenin

Matevž Rabič,

Javornik pri Jesenicah, Slovenija.

Najboljše peči sedanjosti so emajlirane

LUC-ove PEČI

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. VIDIC & KOMP.
TRGOVINA STAVBNEGA MATERIJALA.

Prešernova ulica.

LJUBLJANA

Prešernova ulica.

klad in skupaj odidejo z zrakoplovom na Angleško. Mavda poroči Stanleya, svoje ogromno bogastvo pa porabi v obliki blagor: Stanley skonstruira stroj, ki bo raztapljal kovine na daljavo in tako preprečil vsako vojno. Toda tu se pojavi zopet Murphy, ki na inicijativno angleške vlade povzroči eksplozijo stroja, ki obenem usmrti Stanleya. Končno se sreča Mavda z Murphyjem, a zblazni predno izvrši kak čin osvete. Murphy se ustrelil.

—k Martin Sulčić: »Polzak«. Tragedija u tri čina. Split 1913. Kdor si hoče osvežiti spomin in srce na najslavnejše dni naših južnih bratov na Balkanu, naj poseže po tej knjigi. Tragedija se odigrava sicer v Sofiji, a v onem času, ko je še vsak pošten Holgar z navdušenjem in ponosom zrl na balkansko zvezo proti Turčiji. Začetek se vrši pred balkansko vojno, tretje dejanje med vojno. — Junakinja tragedije je Natalija, hčerka umirovljenega bolgarskega častnika, koja ljubi Hasana, turškega vojneke ataleja v Sofiji. Starši pa so jo obljubili četniku Milanu. Ona navidezno pristaje v prisiljeno poroko, a ima še dalje ljubavno zvezo s Turkom Hasanom. Medtem izbruhne vojna s Turčijo. Milan se iskreno poslovi od svoje žene. Takoj ko on odide, pride k njej Hasan, ki ji obeta večno ljubav, le vojni načrti hoče imeti poprej od nje. Najdeta ga v predalu Milanove pisalne mize. V tem se začujejo koraki. Natalija skriva Hasana v omaro. Nazaj pride Milan, pozabil je vojni načrt. Miznica je odprta. Izdajstvo. Najdejo Hasana in pri nje načrt. Natalija ga brani. Toda njen lastni oče, vnet patriot in zagrižen sovražnik Turkov, preda svojo hčerko z njenim ljubimcem vojnomu sodišču, ki ju obsodi na smrt. Brat in njen mož pa odideta v boj s podvojenim gnjevom. V bitki pri Lozengradu, ki jo slikovito popisuje nadporočnik Jovan, najdeta oba smrt v junakiškem boju. Oče sprejme žalostno vest z obupom. Odstrani se in se ustrelil. Ko njegova žena začuje strel, izpije strup in umrje tudi ona. Tako žalostno konča vsa družina radi smrtnega izdajstva. — Tragedija je pisana v verzili, ki zvene nekako svečano. Tudi zunanja oblika je izbrana. Delo je tendenčno, toda ta tendenca je nad vse plemenita: Hrvat (ali Srb) Sulčić, vsekako pa tedaj Avstrijec, pokazuje Bolgarom na njih pravega sovražnika Turka.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učiteljske samopomoči. V zadnjih dneh januarja dobe člani položnice za 81., 82. in 83. smrtni slučaj (Iv. Hauptman, Anton Benigar in Joško Bergant). Obenem plačajo člani s to položnico tudi letnino in upravnino za l. 1923. (§ 5. in 6.). Skupni znesek s poštino Din 9.50. Pri zakonskih parih dobi položnico z dvojnimi zneskom samo eden. Zamudnikom v plačilih se je prištel še zaostali dolg. Člani, ki so prejeli sprejemne liste v januarju 1923, plačajo samo smrtni slučaj 83., torej Din 2.50. Plačila nakazujte s temi položnicami — ne s prejšnjimi —, ker se sicer zneski ne vjemajo! Prosimo za hitra in točna nakazila!

—g Članarina in darila za učiteljski konvikt. G. Helena Medved 100 Din mesto venca na krsto pokojnega nadučitelja Joška Berganta z Grosupljega. — Učiteljsko društvo za šofanjski okraj 150 Din. Hvala!

—g Rezervni sklad. Prostovoljni organizacijski davek — 1923. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.) 1. izkaz. 500 Din: Učiteljsko društvo za laški okraj. Društveni predsednik tov. Anton Gmus je pisal po dopisnici z dne 31. decembra 1922 tako-le: »Dragi! Danes sem odposlal po položnici Hranilnice in posojilnice Učit. konvikta v Ljubljani znesek 500 Din za rezervni sklad in sicer po 5 Din od vsakega člana. Ni sicer veliko, toda če bi postopalo vsako naše društvo slično, nabralo bi se letno 12.000—13.000 Din. Bravo! Posnemamo naj vsi društveni predsedniki laški okraj, pa bom opustil vse tarnanje o skoraj prazni blaginji! Tozadevni sklep na Bledu bomo le na ta način izvršili. Prosim naj se zgodi tako v letošnjem poslovnem letu! 40 Din: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolenjsko. Darovali so po 10 Din Vinko Berce, Ana Berce, Ana Kosceva in Marija Schwarzerjeva namesto cvetja na krsto pok. tovarišici Minki Osanovi. 25 Din: Jospina Smolcova — Sv. Gora pri Vačah. Vrla Svetogorka je naša redna podpornica. Bravo! 20 Din: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolenjsko. Znesek je redni mesečni prispevek za december minulega leta. Vrla učiteljski zbor v St. Janžu redno in z vnuemo podpira naš rezervni sklad. V polni meri se zaveda besedi: »S tem, da organizacijo svojo vedno rad podpiram, ljubim in častim svoj stan, mu vrata v svobodo odpiram. Zdravo! — Današnji izkaz 585 Din. Ostanek v blaginji koncem leta 1922 Din 1427. — Skupaj 2012 Din. Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

—g Društvo za zgradbo »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani. Na dnevnem redu izrednega občnega zbora dne 28. dec. 1922, ki so se ga tovariši in tovarišice udeležili v lepem številu, je bil razgovor in sklepanje o predlogu Učiteljskega društva v Kranju: »Ker ni upati, da se v doglednem času zgradi primeren poslopje, se je zadovoljiti z nabavo primernih paviljonov, kakršne je nabavila država akademski mladini v Zagrebu.« O predlogu se je razvila obširna in živahna debata, ki smo v njej čuli uvaževanja vredne nasvete. — Predsednik Gangl pojasni, da znaša skupno imetje konviktovo približno 200.000 Din. Odbor si vedno prizadeva, da zvišamo ta kapital. Vložili smo dve prošnji za državno podporo, pa obe sta bili odbiti. Ker o državni podpori ni sedaj nikakega upanja, moramo gledati, da pridemo sami s svojimi lastnimi podporami do cilja. Odbor ima dosti resne volje, toda brez zadostnega kapitala ne moremo začeti z zgradbo. Tovariši Lapajne utemeljuje predlog Učiteljskega društva kranjskega, ki mu ga je narekovala neobhodno nuja potreba, da preskrbimo učiteljskim otrokom, ki obiskujejo srednje šole, primerna in v vsakem oziru zanesljiva, varna stanovanja. Da ne bodo učitelji zbegani popraševali v mestu po stanovanju in hrani za svoje otroke, je na vsak način treba začeti s konviktom ali pa vsaj s paviljoni, ki se dajo postaviti z nižjimi stroški. Če je bilo to možno na Čehoslovaškem, kjer imajo več takih paviljonov in v vsakem paviljonu lahko vzdržujeta po dve učni osebi z enim poslom

100—150 otrok v oskrbi, je to lahko možno tudi v Ljubljani, saj je učiteljstvo pokazalo z zgradbo »Tuša« (tvornice učil in šolskih potrebščin), da to gre.

Večina navzočih se je izrekla proti gradnji paviljona, ki stane danes tudi ogromnega denarja.

Tovariš Repovš nasvetuje, naj se adaptira za konvikt nekaj sob v zgradbi »Tuša«, ki je že pod streho. Tu naj bi bil prvi zaslišan začetek konvikta, treba je le stopiti v dogovor z odborom tvornice.

Predsednik Gangl poda nekaj pojasnil glede stanovanj v »Tušu«. Kar se tiče konviktove zgradbe same, je čisto gotovo, da bo zgrajena tako, kakor je treba. Javno je, da je boljše pridobiti z zgradbo »Tuša« še en vir dohodkov za zgradbo konvikta. Če bo učiteljstvo delovalo za razvoj tiskarne in »Tuša«, potem čez leto dni lahko pride do zgradbe konvikta. Če bi bilo mogoče do superlativa potencirati požrtvovalnost učiteljstva tako, da žrtvuje vsak enomešno plačo za »Učiteljski konvikt«, potem je prav gotovo, da še prej začnemo z zgradbo.

Tovariš Grmek nasvetuje, naj konviktov odbor dožene, koliko učiteljskih rodovin ima otroke sploh v šolah in koliko plačujejo zanje. Po tem konstatiranju naj se preudari, kako velika zgradba naj se zida. Kapital za zgradbo bi se mogoče dobil na garancijo, poroštvo posameznikov-učiteljev.

Tovariš Rus misli, naj bi oni, ki že ne morejo žrtvovati enomešne plače, žrtvovali vsak mesec vsaj po 10 Din, ki naj bi jih šolski voditelj pri izplačevanju mesečne plače sporazumno odtegovali in pošiljali Učit. konviktu.

Tovariš Lovše je mnenja, da z 10 dinarskimi mesečnimi prispevki ne pridemo daleč. Starši, ki imajo otroke v šolah, bodo radi darovali tudi po več tisoč dinarjev za konvikt, samo zagurati jim je, da sprejme konvikt njihovo dečo pod streho. Tako pridemo prej do potrebnega kapitala in lahko takoj pričnemo z zgradbo.

Predsednik Gangl izjavi, da jemlje odbor na znanje vse današnje nasvete in jih bo vestno upošteval. Obrnil se bo na vsa okrajna učiteljska društva za njihovo mnenje ter bo prišel na prihodnji redni občni zbor s konkretnimi predlogi glede zgradbo Učiteljskega konvikta.

—g Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponji od meseca septembra 1922 dalje): Alojzij Marok, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; Albin Smolá, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; (s kuponji od meseca marca 1923 dalje): učiteljica F. K., 1 à 100 Din; skupaj 3 obveznice à 100 Din in prej izkazanih 62 obveznic à 100 Din — 6500 Din. Srčna hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ VABILO K ZBOROVANJU TRŽIŠKEGA UČITELJSKEGA KROŽKA, ki bo v mokronoški šoli ob 10. uri dop. dne 10. svečana 1923 z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo o zborovanju okr. učit. društva. 3. Ref. Iv. Debeljaka: Podrobni učni načrt rokotvornega pouka s primernimi opazkami in Vl. Rojca: Mladinske igre in šolski odri. 4. Slučajnosti. Radi obeda se je javiti pri šolskemu vodstvu v Mokronogu do 7. svečana.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ DOLNJA LENDAVA. Občni zbor se vrši dne 1. februarja ob 10. uri v Dobrovniku. Dnevni red: 1. Poročilo sedanjega odbora (predsednika, tajnika in blagajnika). 2. Volitve novega odbora. 3. Slučajnosti. Tovariši, pridite vsi. — Odbor.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ MURSKA SOBOTA vrši svoj redni občni zbor v soboto 3. februarja 1923 ob polu 10. uri v prostorih državne osnovne šole v Murski Soboti. Na vzporedno so važne zadeve splošno stanovskega in lokalnega značaja: volitve! — Udeležba obvezna! Za 4. januarja 1923 razpisano zborovanje se ni vršilo. Odbor.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 3. februarja 1923 v Stični ob 10. uri dopoldne. Odhod iz Zagorja z vlakom, ki odhaja okrog pol 7. zjutraj in ima takojšnjo zvezo z dolinjskim vlakom (okrog 8. zj.). Povratek z večernim vlakom. — Dnevni red: 1. Pozdravni govor predsednika in njegovo poročilo o seji širjega sosveta UJU nov Ljubljana; 2. tajnikovo poročilo — z ugotovitvijo navzočih članov; 3. blagajnikovo poročilo — spojeno z vrnitvijo »blokova« in s pobiranjem zneskov o eventualno razprodanih blokkih za »Uč. konvikt«, ki so bili v razprodajo razdeljeni pri lanskeoletnem občnem zboru gospem tov. Blenk-Arničević, Menaše-Komačević, Turnher-Kovačević, ter tov. Kavčiču, Lili in Prestor Niku; 4. poročilo računskih preglednikov; 5. poročilo o propagandi za »Uč. samopomoč« (Prestor Niko); 6. volitve novega odbora; 7. prosti predlogi; 8. slučajnosti. Z ozirom na važna poročila pozivlja k častni udeležbi — odbor!

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARTSKI OKRAJ zboruje dne 7. februarja (sreda) t. l. ob 10. uri pri Sv. Lenartu. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva; 2. pogovor in sklep o vplačevanju letnine, ki bode merodajen za vse člane; 3. poročilo tov. ravnatelja mešč. šole F. Šegula: Kaj zahteva mešč. šola od učenca, ki prestopi iz ljudske v meščansko šolo; 4. poročilo tov. O. Železnika: O sedanjih draginjah v Slov. goricah, kjer prekupci vse pokupijo; delo bivšega ministra Pucla itd.; 5. poročilo o širšem so-

svetu; 6. Dušeslovni poskusi: poroča F. Jakop. 7. petje se vrši od pol 10.—10 ure, kakor navadno. — Predlogi oz. nasveti. Zanimivost tvarine in stan. zavednost vabi vse člane k temu zborovanju. Udnina se še ne pobirala.

+ NA ODBOROV SEJI »DRUŠTVA UČITELJEV IN ŠOLSKIH PRIJATELJEV ZA OKR. LJUBLJANSKE OKOLICE« se je sklenilo: 1. Zborovanje s predavanjem se priredi sredi marca. 2. Članarina za UJU je na leto 80 Din in z. Društvo še 5 Din. 3. Kdor še ni plačal članarine za 1922, naj to čim prej stori. Opomin bo prišel v 14. dneh na njegov račun. 4. Vsaka preselitev naj se prijavi takoj. Zirovnik.

+ Učiteljsko društvo v Murski Soboti. Ker se pri napovedi občnega zbora našega društva za 4. januarja t. l. ni upoštevala železniška zveza na Goricko, sklicuje se tem potom ponovno občni zbor z istim dnevnim redom za dan 3. februarja 1923, ob 10. predpoldne v prostore osnovne šole v Murski Soboti. Na vzporedno važne zadeve splošno - stanovskega in lokalnega značaja; zato: udeležba obvezna! — Opozorjam na svojo notico v štev. 51. »Učit. Tov.« l. 1922. — M. D., tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ JE IMELO SVOJ REDNI OBČNI ZBOR 13. januarja v Krškem.

Predsednik tov. Levstik iskreno pozdravlja vse, ki so se udeležili zborovanja navzlic slabemu vremenu, posebno tovariše s Svibnega in iz daljnega tržiškega krožka (St. Janž, Trebelno). Posebej pozdravi g. okr. šol. nadzornika in ga prosi, naj zastavi ves svoj vpliv v uresničenje naših želja in zahtev. Spominja se prera- nopolnega neumornega odbornika našega društva, predsednika tržiškega krožka Vinka Klanška. — Omenja, da skoraj vsi načrti, ki si jih je stavila naša organizacija, niso prišli, do uresničenja vsled vladne krize. Društvo kakor tudi naše poverjenišvo je stori- lo svojo dolžnost, toda doseglo se le ni ničesar. Ostro obsoja, da so se črtale razne postavke prosv. proračuna za Slovenijo. Člansivo pozivlja k slogi in medsebojni odkritosrčnosti.

Tajnikovo poročilo. Iz njega vzemo, da je imelo društvo dve zborovanji in 2 odb. seji. Društvo šteje 114 članov. Tajnik prosi člane, naj takoj javijo vsako izpremembo naslova, preme- stitev itd. Poroča o skupščini na Bledu in seji širjega sosveta v Ljubljani ter o volitvah zastopnikov učiteljstva v viš. šol. svet. Predlaga, naj si društvo naroči Narodno prosveto, kar se tudi sprejme. Pove, da se je na odb. seji sklenilo, naj bo stalna točka dnevnega reda vsakega zborovanja — poročilo zastopnikov učit. o delovanju v okr. šol. svetu.

Tov. blaginščarka je podala blaginjsko poročilo in predložila račune, ki so se pregledali in našli v popolnem redu.

Članarina se je določila na 100 Din, plačuje naj se mesečno. Vsak član plača našemu društvu celoletno članarino, če tudi se med letom preseli kam drugam.

Tovariši(ce), ki ne prejemajo redno stan. listov, naj reklamirajo na upravništvo. Reklamacija je poštnine prosta.

Volitve. Predsednikom je bil zopet izvoljen tov. L. Levstik. Odbornikom: Berce Vinko, Golob Janko, Grile Gabriel, Jurčec Ivan, Rant Franc, Roje Vl., Vanič Janko in Zirerjeva Pavla. — Namestnikom: Bavdek Angela, Dolinšek Lojze, Levstik Mila in Ljubič. — Pregledovalcem računov: Grile in Ljubič. Delegatom za pokr. skupščino D. Sterk.

Resolucije: 1. Soglasno se odobrava re- solucije, sprejete od širjega sosveta na zborovan- ju dne 28. decembra naslovljene na ministra prosvete in na glavni odbor UJU v Beogradu. 2. Poudarja se zlasti, da naše poverjenišvo ne sme odnehati od zahteve, da dobi učiteljstvo Slovenije svojega referenta v ministrstvo pro- svete.

3. Istotako mora poverjenišvo vztrajati v zahtevi, da vlada poravnava krivico, ki se je zgo- dila učiteljstvu in šolstvu s protizakonitim črtan- jem prosv. proračuna za Slovenijo.

4. Učiteljstvo pozdravlja imenovanje tov. Jovo Jovanoviča šefom kabineta ministrstva prosvete v nadi, da bo poznavajoč razmere v Sloveniji, uporabil ves svoj vpliv, da se uresni- čijo naše zahteve.

Predavanje. K sklepu je sledilo vlezani- mivo predavanje tovarišice M. Stupice »O raz- voju srbske književnosti.« Nato je tovariš Lev- stik kot zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu poročal o sejah, ki so se vršile.

Na svidenje 5. majnika v Radečah!

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE IMELO DNE 13. JAN. SVOJ REDNI OBČNI ZBOR, katerega se je kljub skrajno slabemu vremenu udeležilo 90 članov.

Uvodoma nam je podal tovariš predsednik izčrpano poročilo o poteku zadnje seje širjega sosveta.

Iz tajniškega poročila posnamemo, da je imelo društvo v preteklem letu 7 zborovanj, ka- terih so se udeležili člani vselej v obilnem šte- vilu. Daljših predavanj je bilo 8. Društvo šteje danes 130 rednih članov. Blaginja izkazuje 2008 dinarjev prebitka. Članarina za tekoče leto zna- ša 100 Din, ki se ima poravnati v 10 mesečnih obrokih. Članom, ki se zborovanj iz kateregakoli vzroka ne morejo udeležiti, se priporoča, da na- kažejo blaginščarju kakšno vsoto kot prosto- voljni prispevek. Jugosl. Matici se izplača usta- novnina v znesku 1000 Din. Ker se ne more od tovarišev meščanskih šol zahtevati, da plačujejo članarino dvema društvoma, se sklene, jih pava- biti vslej kot goste k našim zborovanjem.

Društvo izreče staremu odboru in nad vse požrtvovalnemu predsedniku Sivki, iskreno za- hvalo ter voli soglasno stari odbor (Sivka, Pe- triček, Žagar, Wudler, Gobec, Pregelj, Schreiner in Petrovič).

Predavanja. Predaval je tovariš Franjo Roš o »Slov. učitelju v Cankarju«. Označil je poteze značajeve Cankarjevih učiteljev, razvil sliko dobe. Pokazal je, da je Cankar napisal mno- go sijajnega za našo mladino, čeprav ni pisal zanj, in je mnogokje posegel v vzgojne pro- bleme. Izvrstnemu predavanju je učiteljstvo sle- dilo z izrednim zanimanjem ter z glasnim aplav- zom izrazilo svojo zadovoljnost.

Tovariš strok. učitelj Černež nam je podal smernice kako in kaj izgovarjamo »le z av-«.

Slučajnosti. Glede gmočnega položaja pre- vladuje mnenje, da primanjkuje v naši organiza- ciji pravega razumevanja in agilnosti. Po dolgo- trajnih razmotiranih izvolji se društveni odsek (Petrak, Petrovič, Potočnik, Voglar) z navodl- lom, razmotirati naša gospodarska vprašanja. Društvo poveri odsek, da se čimprej posvetuje z raznimi pravniki itd., kako doseči v prvi vrsti naše zakonite zahteve do prostega stanovanja in kuriva. — Prihodnje zborovanje meseca marca!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu S. v. B. v Z.: Vaša zamenjava odpade v smislu sklepa zadnje seje ož. sosveta.

—lu A. M. v R.: Hvala za pismo! Mnenja sem istega, težje pa govorim. Dopis sem oddal predsedstvu, če se v načelu strinja z javno zbirko.

—lu Z. M.: Vaša dva dopisa prinesemo v nast. štev. Danes zaradi obširnosti in tesnega prostora nemogoče.

—lu J. M. v Š. p. Š. g.: Članek pride na vrsto ob prvi priliki — z ozirom na prostor. Hvala!

—lu »Varanec«: Vaš članek smo dali k zbirki dopisov o anketi nar. prosv. vprašanja in pride tam v pošte, kot prispevek k celotnemu vprašanju. Hvala!

—lu A. in v.: O vprašanju bo gotovo v krat- kem štev. Danes zaradi obširnosti in tesnega prostora smo morali odložiti za prihodnjik.

—lu »Pri nečisti knjigi«: Vaš dopis je neja- sen.

—lu P. B.: Vaš dopis porabimo kot pri- spevek k naši anketi o vprašanju našega narod- no-prosvetnega dela. Hvala!

—lu P. M. — Zg. P. p. Z.: Vaš članek je že stavljen, a smo ga morali zaradi tesnega prostora odložiti za prihodnjik.

—lu Sol. v St. J.: Vaš denar ste poslali na UJU mesto na konvikt, zato je v izkazu »Re- zervnega sklada«. Posredovali smo, da se pre- nese denar na pravi naslov.

—E. T. — M.: Dopis prejeli. Hvala! Danes nemogoče da pride v pošte, ker nam tudi pro- stor ne dovoljuje.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

priporoča sledeče mladinske spise:

MARKO SENJANIN, slovenski Robinson	8.—
KRALJ PETER I. OSVOBODI- TELJ	16.—
MATI NARAVA PRIPOVEDUJE, prirodoisne pravljice	24.—
BABICA PRIPOVEDUJE, s tremi risbami	9.—
OTROŠKI ODER, mladinske igre	7.—
VSEM DOBRIM, tri povesti za mladino	7.—
NEKOČ JE BILO JEZERO, dolin- ska baika	20.—
DROBNE PESMI, ilustrirano	7.—
SRBSKE NARODNE PRIPOVED- KE	18.—
ČEŠKE PRAVLJICE	12.—

ELEGANTNO VEZANO!

Obširnejši cen'k pošilja knjižarna na za- htevo brezplačno!

Žične modroce

vseh velikosti iz pobakrene žice v lesenem okvirju izdeluje tvornica žičnih modrocev in drugih žičnih pletenin

Matevž Rabič,

Javornik pri Jesenicah, Slovenija.

Najboljše peči sedanjosti so emajlirane

LUC-ove PEČI

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. VIDIC & KOMP.
TRGOVINA STAVBNEGA MATERIJALA.

Prešernova ulica.

LJUBLJANA

Prešernova ulica.

klad in skupaj odidejo z zrakoplovom na Angleško. Mayda poroči Stanleya, svoje ogromno bogastvo pa porabi v obliki blagor: Stanley skonstruira stroj, ki bo raztapljal kovine na daljavo in tako preprečil vsako vojno. Toda tu se pojavi zopet Murphy, ki na inicijativno angleške vlade povzroči eksplozijo stroja, ki obenem usmrti Stanleya. Končno se sreča Mayda z Murphyjem, a zblazni predno izvrši kak čin osvete. Murphy se ustrelil.

—k Martin Sulic: »Polazak«. Tragedija u tri čina. Split 1913. Kdor si hoče osvežiti spomin in srce na najslavnejše dni naših južnih bratov na Balkanu, naj poseže po tej knjigi. Tragedija se odigrava sicer v Sofiji, a v onem času, ko je še vsak pošten Holgar z navdušenjem in ponosom zrl na balkansko zvezo proti Turčiji. Začetek se vrši pred balkansko vojno, tretje dejanje med vojno. — Junakinja tragedije je Natalija, hčerka umirovljenega bolgarskega častnika, koja ljubi Hasana, turškega vojneke ataleja v Sofiji. Starši pa so jo obljubili četniku Milanu. Ona navidezno pristaje v prisiljeno poroko, a ima še dalje ljubavno zvezo s Turkom Hasanom. Medtem izbruhne vojna s Turčijo. Milan se iskreno poslovi od svoje žene. Takoj ko on odide, pride k njej Hasan, ki ji obeta večno ljubav, le vojni načrti hoče imeti poprej od nje. Najdeta ga v predalu Milanove pisalne mize. V tem se začuje koraki. Natalija skriva Hasana v omaro. Nazaj pride Milan, pozabil je vojni načrt. Miznica je odprta. Izdajstvo. Najdejo Hasana in pri njem načrt. Natalija ga brani. Toda njen lastni oče, vnet patriot in zagrižen sovražnik Turkov, preda svojo hčerko z njenim ljubimcem vojnomu sodišču, ki ju obsodi na smrt. Brat in njen mož pa odideta v boj s podvojenim gnjevom. V bitki pri Lozengradu, ki jo slikovito popisuje nadporočnik Jovan, najdeta oba smrt v junakiškem boju. Oče sprejme žalostno vest z obupom. Odstrani se in se ustrelil. Ko njegova žena začuje strel, izpije strup in umrje tudi ona. Tako žalostno konča vsa družina radi smrtne izdajstva. — Tragedija je pisana v verzih, ki zvene nekako svečano. Tudi zunanja oblika je izbrana. Delo je tendenčno, toda ta tendenca je nad vse plemenita: Hrvat (ali Srb) Sulic, vsekako pa tedaj Avstrijec, pokazuje Bolgarom na njih pravega sovražnika Turka.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učiteljske samopomoči. V zadnjih dneh januarja dobe člani položnice za 81., 82. in 83. smrtni slučaj (Iv. Hauptman, Anton Benigar in Joško Bergant). Obenem plačajo člani s to položnico tudi letnino in upravnino za l. 1923. (§ 5. in 6.). Skupni znesek s poštino Din 9.50. Pri zakonskih parih dobi položnico z dvojnimi zneskom samo eden. Zamudnikom v plačilih se je prištel še zaostali dolg. Člani, ki so prejeli sprejemne liste v januarju 1923, plačajo samo smrtni slučaj 83., torej Din 2.50. Plačila nakazujte s temi položnicami — ne s prejšnjimi —, ker se sicer zneski ne vjemajo! Prosimo za hitra in točna nakazila!

—g Članarina in darila za učiteljski konvikt. G. Helena Medved 100 Din mesto venca na krsto pokojnega nadučitelja Joška Berganta z Grosupljega. — Učiteljsko društvo za šofanjski okraj 150 Din. Hvala!

—g Rezervni sklad. Prostovoljni organizacijski davek — 1923. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.) 1. izkaz. 500 Din: Učiteljsko društvo za laški okraj. Društveni predsednik tov. Anton Gmus je pisal po dopisnici z dne 31. decembra 1922 tako-le: »Dragi! Danes sem odposlal po položnici Hranilnice in posojilnice Učit. konvikta v Ljubljani znesek 500 Din za rezervni sklad in sicer po 5 Din od vsakega člana. Ni sicer veliko, toda če bi postopalo vsako naše društvo slično, nabralo bi se letno 12.000—13.000 Din. Bravo! Posnemamo naj vsi društveni predsedniki laški okraj, pa bom opustil vse tarnanje o skoraj prazni blaginji! Tozadevni sklep na Bledu bomo le na ta način izvršili. Prosim naj se zgodi tako v letošnjem poslovnem letu! 40 Din: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolenjsko. Darovali so po 10 Din Vinko Berce, Ana Berce, Ana Kosceva in Marija Schwarzerjeva namesto cvetja na krsto pok. tovarišici Minki Osanovi. 25 Din: Jospina Smolcova — Sv. Gora pri Vačah. Vrla Svetogorka je naša redna podpornica. Bravo! 20 Din: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolenjsko. Znesek je redni mesečni prispevek za december minulega leta. Vrla učiteljski zbor v St. Janžu redno in z vnuemo podpira naš rezervni sklad. V polni meri se zaveda besed: »S tem, da organizacijo svojo vedno rad podpiram, ljubim in častim svoj stan, mu vrata v svobodo odpiram. Zdravo! — Današnji izkaz 585 Din. Ostanek v blaginji koncem leta 1922 Din 1427. — Skupaj 2012 Din. Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

—g Društvo za zgradbo »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani. Na dnevnem redu izrednega občnega zbora dne 28. dec. 1922, ki so se ga tovariši in tovarišice udeležili v lepem številu, je bil razgovor in sklepanje o predlogu Učiteljskega društva v Kranju: »Ker ni upati, da se v doglednem času zgradi primeren poslopje, se je zadovoljiti z nabavo primernih paviljonov, kakršne je nabavila država akademski mladini v Zagrebu.« O predlogu se je razvila obširna in živahna debata, ki smo v njej čuli uvaževanja vredne nasvete. — Predsednik Gangl pojasni, da znaša skupno imetje konviktovo približno 200.000 Din. Odbor si vedno prizadeva, da zvišamo ta kapital. Vložili smo dve prošnji za državno podporo, pa obe sta bili odbiti. Ker o državni podpori ni sedaj nikakega upanja, moramo gledati, da pridemo sami s svojimi lastnimi podporami do cilja. Odbor ima dosti resne volje, toda brez zadostnega kapitala ne moremo začeti z zgradbo. Tovariši Lapajne utemeljuje predlog Učiteljskega društva kranjskega, ki mu ga je narekovala neobhodno nuja potreba, da preskrbimo učiteljskim otrokom, ki obiskujejo srednje šole, primerna in v vsakem oziru zanesljiva, varna stanovanja. Da ne bodo učitelji zbegnjeni popraševali v mestu po stanovanju in hrani za svoje otroke, je na vsak način treba začeti s konviktom ali pa vsaj s paviljoni, ki se dajo postaviti z nižjimi stroški. Če je bilo to možno na Čehoslovanskem, kjer imajo več takih paviljonov in v vsakem paviljonu lahko vzdržujeta po dve učni osebi z enim poslom

100—150 otrok v oskrbi, je to lahko možno tudi v Ljubljani, saj je učiteljstvo pokazalo z zgradbo »Tuša« (tvornice učil in šolskih potrebščin), da to gre.

Večina navzočih se je izrekla proti gradnji paviljona, ki stane danes tudi ogromnega denarja.

Tovariš Repovš nasvetuje, naj se adaptira za konvikt nekaj sob v zgradbi »Tuša«, ki je že pod streho. Tu naj bi bil prvi zaslišan začetek konvikta, treba je le stopiti v dogovor z odborom tvornice.

Predsednik Gangl poda nekaj pojasnil glede stanovanj v »Tušu«. Kar se tiče konviktove zgradbe same, je čisto gotovo, da bo zgrajena tako, kakor je treba. Jasnno je, da je boljše pridobiti z zgradbo »Tuša« še en vir dohodkov za zgradbo konvikta. Če bo učiteljstvo delovalo za razvoj tiskarne in »Tuša«, potem čez leto dni lahko pride do zgradbe konvikta. Če bi bilo mogoče do superlativa potencirati požrtvovalnost učiteljstva tako, da žrtvuje vsak enomešno plačo za »Učiteljski konvikt«, potem je prav gotovo, da se prej začnemo z zgradbo.

Tovariš Grmek nasvetuje, naj konviktov odbor dožene, koliko učiteljskih rodovim ima otroke sploh v šolah in koliko plačujejo zanje. Po tem konstatiranju naj se preudari, kako velika zgradba naj se zida. Kapital za zgradbo bi se mogoče dobil na garancijo, poroštvo posameznikov-učiteljev.

Tovariš Rus misli, naj bi oni, ki že ne morejo žrtvovati enomešne plače, žrtvovali vsak mesec vsaj po 10 Din, ki naj bi jih šolski voditelji pri izplačevanju mesečne plače sporazumno odtegovali in pošiljali Učit. konviktu.

Tovariš Lovše je mnenja, da z 10 dinarskimi mesečnimi prispevki ne pridemo daleč. Starši, ki imajo otroke v šolah, bodo radi darovali tudi po več tisoč dinarjev za konvikt, samo zagurati jim je, da sprejme konvikt njihovo dečo pod streho. Tako pridemo prej do potrebnega kapitala in lahko takoj pričnemo z zgradbo.

Predsednik Gangl izjavi, da jemlje odbor na znanje vse današnje nasvete in jih bo vestno upošteval. Obrnil se bo na vsa okrajna učiteljska društva za njihovo mnenje ter bo prišel na prihodnji redni občni zbor s konkretnimi predlogi glede zgradbo Učiteljskega konvikta.

—g Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponom od meseca septembra 1922 dalje): Alojzij Marok, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; Albin Smolá, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; (s kuponom od meseca marca 1923 dalje): učiteljica F. K., 1 à 100 Din; skupaj 3 obveznice à 100 Din in prej izkazanih 62 obveznic à 100 Din — 6500 Din. Srčna hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ VABILO K ZBOROVANJU TRŽIŠKEGA UČITELJSKEGA KROŽKA, ki bo v mokronoški šoli ob 10. uri dop. dne 10. svečana 1923 z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo o zborovanju okr. učit. društva. 3. Ref. Iv. Debeljaka: Podrobni učni načrt rokotvornega pouka s primernimi opazkami in VI. Rojca: Mladinske igre in šolski odri. 4. Slučajnosti. Radi obeda se je javiti pri šolskemu vodstvu v Mokronogu do 7. svečana.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ DOLNJA LENDAVA. Občni zbor se vrši dne 1. februarja ob 10. uri v Dobrovniku. Dnevni red: 1. Poročilo sedanjega odbora (predsednika, tajnika in blagajnika). 2. Volitve novega odbora. 3. Slučajnosti. Tovariši, pridite vsi. — Odbor.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ MURSKA SOBOTA vrši svoj redni občni zbor v soboto 3. februarja 1923 ob polu 10. uri v prostorih državne osnovne šole v Murski Soboti. Na vzporedno so važne zadeve splošno stanovskega in lokalnega značaja: volitve! — Udeležba obvezna! Za 4. januarja 1923 razpisano zborovanje se ni vršilo. Odbor.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 3. februarja 1923 v Stični ob 10. uri dopoldne. Odhod iz Zagorja z vlakom, ki odhaja okrog pol 7. zjutraj in ima takojšnjo zvezo z dolinjskim vlakom (okrog 8. zj.). Povratek z večernim vlakom. — Dnevni red: 1. Pozdravni govor predsednika in njegovo poročilo o seji širjega sosveta UJU nov Ljubljana; 2. tajnikovo poročilo — z ugotovitvijo navzočih članov; 3. blagajnikovo poročilo — spojeno z vrnitvijo »blok« in s pobiranjem zneskov o eventualno razprodanih blokkih za »Uč. konvikt«, ki so bili v razprodajo razdeljeni pri lanskeoletnem občnem zboru gospem tov. Blenk-Arničevi, Menaše-Komačevi, Turnher-Kovačevi, ter tov. Kavčiču, Lili in Prestor Niku; 4. poročilo računskih preglednikov; 5. poročilo o propagandi za »Uč. samopomoč« (Prestor Niko); 6. volitve novega odbora; 7. prosti predlogi; 8. slučajnosti. Z ozirom na važna poročila pozivlja k častni udeležbi — odbor!

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARTSKI OKRAJ zboruje dne 7. februarja (sreda) t. l. ob 10. uri pri Sv. Lenartu. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva; 2. pogovor in sklep o vplačevanju letnine, ki bode merodajen za vse člane; 3. poročilo tov. ravnatelja mešč. šole F. Šegula: Kaj zahteva mešč. šola od učenca, ki prestopi iz ljudske v meščansko šolo; 4. poročilo tov. O. Železnika: O sedanjih draginjah v Slov. goricah, kjer prekupci vse pokupijo; delo bivšega ministra Pucla itd.; 5. poročilo o širšem so-

svetu; 6. Dušeslovni poskusi: poroča F. Jakopic. 7. petje se vrši od pol 10.—10 ure, kakor navadno. — Predlogi oz. nasveti. Zanimivost tvarine in stan. zavednost vabi vse člane k temu zborovanju. Udnina se še ne pobirala.

+ NA ODBOROV SEJI »DRUŠTVA UČITELJEV IN ŠOLSKIH PRIJATELJEV ZA OKR. LJUBLJANSKE OKOLICE« se je sklenilo: 1. Zborovanje s predavanjem se priredi sredi marca. 2. Članarina za UJU je na leto 80 Din in z. Društvo še 5 Din. 3. Kdor še ni plačal članarine za 1922, naj to čim prej stori. Opomin bo prišel v 14. dneh na njegov račun. 4. Vsaka preselitev naj se prijavi takoj. Zirovnik.

+ Učiteljsko društvo v Murski Soboti. Ker se pri napovedi občnega zbora našega društva za 4. januarja t. l. ni upoštevala železniška zveza na »Goričko«, sklicuje se tem potom ponovno občni zbor z istim dnevnim redom za dan 3. februarja 1923, ob 10. predpoldne v prostore osnovne šole v Murski Soboti. Na vzporedno važne zadeve splošno — stanovskega in lokalnega značaja; zato: udeležba obvezna! — Opozorjam na svojo notico v štev. 51. »Učit. Tov.« l. 1922. — M. D., tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ JE IMELO SVOJ REDNI OBČNI ZBOR 13. januarja v Krškem.

Predsednik tov. Levstik iskreno pozdravlja vse, ki so se udeležili zborovanja navzlic slabemu vremenu, posebno tovariše s Svibnega in iz daljnega tržiškega krožka (St. Janž, Trebelno). Posebej pozdravi g. okr. šol. nadzornika in ga prosi, naj zastavi ves svoj vpliv v uresničenje naših želja in zahtev. Spominja se prera- nopolnega neumornega odbornika našega društva, predsednika tržiškega krožka Vinka Klanška. — Omenja, da skoraj vsi načrti, ki si jih je stavila naša organizacija, niso prišli, do uresničenja vsled vladne krize. Društvo kakor tudi naše poverjenstvo je storiло svojo dolžnost, toda doseglo se le ni ničesar. Ostro obsoja, da so se črtale razne postavke prosv. proračuna za Slovenijo. Člansivo pozivlja k slogi in medsebojni odkritosrčnosti.

Tajnikovo poročilo. Iz njega vzemo, da je imelo društvo dve zborovanji in 2 odb. seji. Društvo šteje 114 članov. Tajnik prosi člane, naj takoj javijo vsako izpremembo naslova, premeštev itd. Poroča o skupščini na Bledu in seji širjega sosveta v Ljubljani ter o volitvah zastopnikov učiteljstva v viš. šol. svet. Predlaga, naj si društvo naroči Narodno prosveto, kar se tudi sprejme. Pove, da se je na odb. seji sklenilo, naj bo stalna točka dnevnega reda vsakega zborovanja — poročilo zastopnikov učit. o delovanju v okr. šol. svetu.

Tov. blaginščarka je podala blaginjsko poročilo in predložila račune, ki so se pregledali in našli v popolnem redu.

Članarina se je določila na 100 Din, plačuje naj se mesečno. Vsak član plača našemu društvu celoletno članarino, če tudi se med letom preseli kam drugam.

Tovarišice, ki ne prejemajo redno stan. listov, naj reklamirajo na upravništvo. Reklamacija je poštnine prosta.

Volitve. Predsednikom je bil zopet izvoljen tov. L. Levstik. Odbornikom: Berce Vinko, Golob Janko, Grile Gabriel, Jurčec Ivan, Rant Franc, Roje V. Vančič Janko in Zirerjeva Pavla. — Namestnikom: Bavdek Angela, Dolinšek Lojze, Levstik Mila in Ljubič. — Pregledovalcem računov: Grile in Ljubič. Delegatom za pokr. skupščino D. Sterk.

Resolucije: 1. Soglasno se odobrava reševanje, sprejete od širjega sosveta na zborovanju dne 28. decembra naslovljene na ministra prosvete in na glavni odbor UJU v Beogradu.

2. Poudarja se zlasti, da naše poverjenstvo ne sme odnehati od zahteve, da dobi učiteljstvo Slovenije svojega referenta v ministrstvo prosvete.

3. Istotako mora poverjenstvo vztrajati v zahtevi, da vlada poravnava krivico, ki se je zgodila učiteljstvu in šolstvu s protizakonitim črtanjem prosv. proračuna za Slovenijo.

4. Učiteljstvo pozdravlja imenovanje tov. Jovo Jovanoviča šefom kabineta ministrstva prosvete v nadi, da bo poznavajoč razmere v Sloveniji, uporabil ves svoj vpliv, da se uresniči naše zahteve.

Predavanje. K sklepu je sledilo vlezani-mivo predavanje tovarišice M. Stupice »O razvoju srbske književnosti.« Nato je tovariš Levstik kot zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu poročal o sejah, ki so se vršile.

Na svidenje 5. majnika v Radečah!

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE IMELO DNE 13. JAN. SVOJ REDNI OBČNI ZBOR, katerega se je kljub skrajno slabemu vremenu udeležilo 90 članov.

Uvodoma nam je podal tovariš predsednik izčrpano poročilo o poteku zadnje seje širjega sosveta.

Iz tajniškega poročila posnemamo, da je imelo društvo v preteklem letu 7 zborovanj, katerih so se udeležili člani vselej v obilnem številu. Daljših predavanj je bilo 8. Društvo šteje danes 130 rednih članov. Blaginja izkazuje 2008 dinarjev prebitka. Članarina za tekoče leto znaša 100 Din, ki se ima poravnati v 10 mesečnih obrokih. Članom, ki se zborovanj iz kateregakoli vzroka ne morejo udeležiti, se priporoča, da nakažejo blaginščarju kakšno vsoto kot prostovoljni prispevek. Jugosl. Matici se izplača ustanovna v znesku 1000 Din. Ker se ne more od tovarišev meščanskih šol zahtevati, da plačujejo članarino dvema društvoma, se sklone, jih pabiti vslej kot goste k našim zborovanjem.

Društvo izreče staremu odboru in nad vse požrtvovalnemu predsedniku Sivki, iskreno zahvalo ter voli soglasno stari odbor (Sivka, Petriček, Žagar, Wudler, Gobec, Pregelj, Schreiner in Petrovič).

Predavanja. Predaval je tovariš Franjo Roš o »Slov. učitelju v Cankarju«. Označil je poteze značajeve Cankarjevih učiteljev, razvil sliko dobe. Pokazal je, da je Cankar napisal mnogo sijajnega za našo mladino, čeprav ni pisal zanj, in je mnogokje posegel v vzgojne probleme. Izvrstnemu predavanju je učiteljstvo sledilo z izrednim zanimanjem ter z glasnim aplavzom izrazilo svojo zadovoljnost.

Tovariš strok. učitelj Černež nam je podal smernice kako in kaj izgovarjamo »le z v.«.

Slučajnosti. Glede gmočnega položaja prevladuje mnenje, da primanjkuje v naši organizaciji pravega razumevanja in agilnosti. Po dolgo trajnih razmotrivanjih izvoli se društveni odsek (Petrak, Petrovič, Potočnik, Voglar) z navodilom, razmotrivati naša gospodarska vprašanja. Društvo poveri odsek, da se čimprej posvetuje z raznimi pravniki itd., kako doseči v prvi vrsti naše zakonite zahteve do prostega stanovanja in kuriva. — Prihodnje zborovanje meseca marca!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu S. v. B. v Z.: Vaša zamenjava odpade v smislu sklepa zadnje seje oz. sosveta.

—lu A. M. v R.: Hvala za pismo! Mnenja sem istega, težje pa govorim. Dopis sem oddal predsedstvu, če se v načelu strinja z javno zbirko.

—lu Z. M.: Vaša dva dopisa prinesemo v nast. štev. Danes zaradi obširnosti in tesnega prostora nemogoče.

—lu J. M. v Š. p. Š. g.: Članek pride na vrsto ob prvi priliki — z ozirom na prostor. Hvala!

—lu »Varanec«: Vaš članek smo dali k zbirki dopisov o anketi nar. prosv. vprašanja in pride tam v pošte, kot prispevek k celotnemu vprašanju. Hvala!

—lu A. in v.: O vprašanju bo gotovo v kratkem še govora in porabimo Vaš dopis zopet ob tej priliki.

—lu Dr. L. P.: Zaradi obširnosti in tesnega prostora smo morali odložiti za prihodnjik.

—lu »Pri nečisti knjigi«: Vaš dopis je nejasen.

—lu P. B.: Vaš dopis porabimo kot prispevek k naši anketi o vprašanju našega narodno-prosvetnega dela. Hvala!

—lu P. M. — Zg. P. p. Z.: Vaš članek je že stavljen, a smo ga morali zaradi tesnega prostora odložiti za prihodnjik.

—lu Sol. v St. J.: Vaš denar ste poslali na UJU mesto na konvikt, zato je v izkazu »Rezervnega sklada«. Posredovali smo, da se prenese denar na pravi naslov.

—E. T. — M.: Dopis prejeli. Hvala! Danes nemogoče da pride v pošte, ker nam tudi prostor ne dovoljuje.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

priporoča sledeče mladinske spise:

MARKO SENJANIN, slovenski Robinzon	8.—
KRALJ PETER I. OSVOBODITELJ	16.—
MATI NARAVA PRIPOVEDUJE, prirodoisne pravljice	24.—
BABICA PRIPOVEDUJE, s tremi risbami	9.—
OTROŠKI ODER, mladinske igre	7.—
VSEM DOBRIM, tri povesti za mladino	7.—
NEKOČ JE BILO JEZERO, dolinska baika	20.—
DROBNE PESMI, ilustrirano	7.—
SRBSKE NARODNE PRIPOVEDKE	18.—
ČEŠKE PRAVLJICE	12.—

ELEGANTNO VEZANO!

Obširnejši cen'k pošilja knjižarna na zahtevo brezplačno!

Žične modroce

vseh velikosti iz pobakrene žice v lesenem okvirju izdeluje tvornica žičnih modrocev in drugih žičnih pletenin

Matevž Rabič,

Javornik pri Jesenicah, Slovenija.

Najboljše peči sedanjosti so emajlirane

LUC-ove PEČI

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. VIDIC & KOMP.
TRGOVINA STAVBNEGA MATERIJALA.

Prešernova ulica.

LJUBLJANA

Prešernova ulica.

klad in skupaj odidejo z zrakoplovom na Angleško. Mayda poroči Stanleya, svoje ogromno bogastvo pa porabi v obliki blagor: Stanley skonstruira stroj, ki bo raztapljal kovine na daljavo in tako preprečil vsako vojno. Toda tu se pojavi zopet Murphy, ki na inicijativno angleške vlade povzroči eksplozijo stroja, ki obenem usmrti Stanleya. Končno se sreča Mayda z Murphyjem, a zblazni predno izvrši kak čin osvete. Murphy se ustrelil.

—k Martin Sulčić: »Polazak«. Tragedija u tri čina. Split 1913. Kdor si hoče osvežiti spomin in srce na najslavnejše dni naših južnih bratov na Balkanu, naj poseže po tej knjigi. Tragedija se odigrava sicer v Sofiji, a v onem času, ko je še vsak pošten Holgar z navdušenjem in ponosom zrl na balkansko zvezo proti Turčiji. Začetek se vrši pred balkansko vojno, tretje dejanje med vojno. — Junakinja tragedije je Natalija, hčerka umirovljenega bolgarskega častnika, koja ljubi Hasana, turškega vojneke atakeja v Sofiji. Starši pa so jo obljubili četniku Milanu. Ona navidezno pristaje v prisiljeno poroko, a ima še dalje ljubavno zvezo s Turkom Hasanom. Medtem izbruhne vojna s Turčijo. Milan se iskreno poslovi od svoje žene. Takoj ko on odide, pride k njej Hasan, ki ji obeta večno ljubav, le vojni načrti hoče imeti poprej od nje. Najdeta ga v predalu Milanove pisalne mize. V tem se začuje koraki. Natalija skriva Hasana v omaro. Nazaj pride Milan, pozabil je vojni načrt. Miznica je odprta. Izdajstvo. Najdejo Hasana in pri njem načrt. Natalija ga brani. Toda njen lastni oče, vnet patriot in zagrižen sovražnik Turkov, preda svojo hčerko z njenim ljubimcem vojnomu sodišču, ki ju obsodi na smrt. Brat in njen mož pa odideta v boj s podvojenim gnjevom. V bitki pri Lozengradu, ki jo slikovito popisuje nadporočnik Jovan, najdeta oba smrt v junakiškem boju. Oče sprejme žalostno vest z obupom. Odstrani se in se ustrelil. Ko njegova žena začuje strel, izpije strup in umrje tudi ona. Tako žalostno konča vsa družina radi smrtno izdajstva. — Tragedija je pisana v verzili, ki zvene nekako svečano. Tudi zunanja oblika je izbrana. Delo je tendenčno, toda ta tendenca je nad vse plemenita: Hrvat (ali Srb) Sulčić, vsekako pa tedaj Avstrijec, pokazuje Bolgarom na njih pravega sovražnika Turka.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učiteljske samopomoči. V zadnjih dneh januarja dobe člani položnice za 81., 82. in 83. smrtni slučaj (Iv. Hauptman, Anton Benigar in Joško Bergant). Obenem plačajo člani s to položnico tudi letnino in upravnino za l. 1923. (§ 5. in 6.). Skupni znesek s poštino Din 9.50. Pri zakonskih parih dobi položnico z dvojnimi zneskom samo eden. Zamudnikom v plačilih se je prištel še zaostali dolg. Člani, ki so prejeli sprejemne liste v januarju 1923, plačajo samo smrtni slučaj 83., torej Din 2.50. Plačila nakazujte s temi položnicami — ne s prejšnjimi —, ker se sicer zneski ne vjemajo! Prosimo za hitra in točna nakazila!

—g Članarina in darila za učiteljski konvikt. G. Helena Medved 100 Din mesto venca na krsto pokojnega nadučitelja Joška Berganta z Grosupljega. — Učiteljsko društvo za šofanjski okraj 150 Din. Hvala!

—g Rezervni sklad. Prostovoljni organizacijski davek — 1923. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.) 1. izkaz. 500 Din: Učiteljsko društvo za laški okraj. Društveni predsednik tov. Anton Gmus je pisal po dopisnici z dne 31. decembra 1922 tako-le: »Dragi! Danes sem odposlal po položnici Hranilnice in posojilnice Učit. konvikta v Ljubljani znesek 500 Din za rezervni sklad in sicer po 5 Din od vsakega člana. Ni sicer veliko, toda če bi postopalo vsako naše društvo slično, nabralo bi se letno 12.000—13.000 Din. Bravo! Posnemamo naj vsi društveni predsedniki laški okraj, pa bom opustil vse tarnanje o skoraj prazni blaginji! Tozadevni sklep na Bledu bomo le na ta način izvršili. Prosim naj se zgodi tako v letošnjem poslovnem letu! 40 Din: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolenjsko. Darovali so po 10 Din Vinko Berce, Ana Berce, Ana Kosceva in Marija Schwarzerjeva namesto cvetja na krsto pok. tovarišici Minki Osanovi. 25 Din: Jospina Smolcova — Sv. Gora pri Vačah. Vrla Svetogorka je naša redna podpornica. Bravo! 20 Din: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolenjsko. Znesek je redni mesečni prispevek za december minulega leta. Vrla učiteljski zbor v St. Janžu redno in z vnuemo podpira naš rezervni sklad. V polni meri se zaveda besed: »S tem, da organizacijo svojo vedno rad podpiram, ljubim in častim svoj stan, mu vrata v svobodo odpiram. Zdravo! — Današnji izkaz 585 Din. Ostanek v blaginji koncem leta 1922 Din 1427. — Skupaj 2012 Din. Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

—g Društvo za zgradbo »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani. Na dnevnem redu izrednega občnega zbora dne 28. dec. 1922, ki so se ga tovariši in tovarišice udeležili v lepem številu, je bil razgovor in sklepanje o predlogu Učiteljskega društva v Kranju: »Ker ni upati, da se v doglednem času zgradi primeren poslopje, se je zadovoljiti z nabavo primernih paviljonov, kakršne je nabavila država akademski mladini v Zagrebu.« O predlogu se je razvila obširna in živahna debata, ki smo v njej čuli uvaževanja vredne nasvete. — Predsednik Gangl pojasni, da znaša skupno imetje konviktovo približno 200.000 Din. Odbor si vedno prizadeva, da zvišamo ta kapital. Vložili smo dve prošnji za državno podporo, pa obe sta bili odbiti. Ker o državni podpori ni sedaj nikakega upanja, moramo gledati, da pridemo sami s svojimi lastnimi podporami do cilja. Odbor ima dosti resne volje, toda brez zadostnega kapitala ne moremo začeti z zgradbo. Tovariši Lapajne utemeljuje predlog Učiteljskega društva kranjskega, ki mu ga je narekovala neobhodno nuja potreba, da preskrbimo učiteljskim otrokom, ki obiskujejo srednje šole, primerna in v vsakem oziru zanesljiva, varna stanovanja. Da ne bodo učitelji zbegnjeni popraševali v mestu po stanovanju in hrani za svoje otroke, je na vsak način treba začeti s konviktom ali pa vsaj s paviljoni, ki se dajo postaviti z nižjimi stroški. Če je bilo to možno na Čehoslovanskem, kjer imajo več takih paviljonov in v vsakem paviljonu lahko vzdržujeta po dve učni osebi z enim poslom

100—150 otrok v oskrbi, je to lahko možno tudi v Ljubljani, saj je učiteljstvo pokazalo z zgradbo »Tuša« (tvornice učil in šolskih potrebščin), da to gre.

Večina navzočih se je izrekla proti gradnji paviljonov, ki stane danes tudi ogromnega denarja.

Tovariš Repovš nasvetuje, naj se adaptira za konvikt nekaj sob v zgradbi »Tuša«, ki je že pod streho. Tu naj bi bil prvi zaslišan začetek konvikta, treba je le stopiti v dogovor z odborom tvornice.

Predsednik Gangl poda nekaj pojasnil glede stanovanj v »Tušu«. Kar se tiče konviktove zgradbe same, je čisto gotovo, da bo zgrajena tako, kakor je treba. Jasno je, da je boljše pridobiti z zgradbo »Tuša« še en vir dohodkov za zgradbo konvikta. Če bo učiteljstvo delovalo za razvoj tiskarne in »Tuša«, potem čez leto dni lahko pride do zgradbe konvikta. Če bi bilo mogoče do superlativa potencirati požrtvovalnost učiteljstva tako, da žrtvuje vsak enomešno plačo za »Učiteljski konvikt«, potem je prav gotovo, da se prej začnemo z zgradbo.

Tovariš Grmek nasvetuje, naj konviktov odbor dožene, koliko učiteljskih rodovin ima otroke sploh v šolah in koliko plačujejo zanje. Po tem konstatiranju naj se preudari, kako velika zgradba naj se zida. Kapital za zgradbo bi se mogoče dobil na garancijo, poroštvo posameznikov-učiteljev.

Tovariš Rus misli, naj bi oni, ki že ne morejo žrtvovati enomešne plače, žrtvovali vsak mesec vsaj po 10 Din, ki naj bi jih šolski voditelj pri izplačevanju mesečne plače sporazumno odtegovali in pošiljali Učit. konviktu.

Tovariš Lovše je mnenja, da z 10 dinarskimi mesečnimi prispevki ne pridemo daleč. Starši, ki imajo otroke v šolah, bodo radi darovali tudi po več tisoč dinarjev za konvikt, samo zagurati jim je, da sprejme konvikt njihovo dečo pod streho. Tako pridemo prej do potrebnega kapitala in lahko takoj pričnemo z zgradbo.

Predsednik Gangl izjavi, da jemlje odbor na znanje vse današnje nasvete in jih bo vestno upošteval. Obrnil se bo na vsa okrajna učiteljska društva za njihovo mnenje ter bo prišel na prihodnji redni občni zbor s konkretnimi predlogi glede zgradbo Učiteljskega konvikta.

—g Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponji od meseca septembra 1922 dalje): Alojzij Marok, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; Albin Smolá, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; (s kuponji od meseca marca 1923 dalje): učiteljica F. K., 1 à 100 Din; skupaj 3 obveznice à 100 Din in prej izkazanih 62 obveznic à 100 Din — 6500 Din. Srčna hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ VABILO K ZBOROVANJU TRŽIŠKEGA UČITELJSKEGA KROŽKA, ki bo v mokronoški šoli ob 10. uri dop. dne 10. svečana 1923 z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo o zborovanju okr. učit. društva. 3. Ref. Iv. Debeljaka: Podrobni učni načrt rokotvornega pouka s primernimi opazkami in Vl. Rojca: Mladinske igre in šolski odri. 4. Slučajnosti. Radi obeda se je javiti pri šolskemu vodstvu v Mokronogu do 7. svečana.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ DOLNJA LENDAVA. Občni zbor se vrši dne 1. februarja ob 10. uri v Dobrovniku. Dnevni red: 1. Poročilo sedanjega odbora (predsednika, tajnika in blaginjskega). 2. Volitve novega odbora. 3. Slučajnosti. Tovariši, pridite vsi. — Odbor.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ MURSKA SOBOTA vrši svoj redni občni zbor v soboto 3. februarja 1923 ob polu 10. uri v prostorih državne osnovne šole v Murski Soboti. Na vzporedno so važne zadeve splošno stanovskega in lokalnega značaja: volitve! — Udeležba obvezna! Za 4. januarja 1923 razpisano zborovanje se ni vršilo. Odbor.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 3. februarja 1923 v Stični ob 10. uri dopoldne. Odhod iz Zagorja z vlakom, ki odhaja okrog pol 7. zjutraj in ima takojšnjo zvezo z dolinjskim vlakom (okrog 8. zj.). Povratek z večernim vlakom. — Dnevni red: 1. Pozdravni govor predsednika in njegovo poročilo o seji širjega sosveta UJU nov Ljubljana; 2. tajnikovo poročilo — z ugotovitvijo navzočih članov; 3. blaginjskovo poročilo — spojeno z vrnitvijo »blok« in s pobiranjem zneskov o eventualno razprodanih blokkih za »Uč. konvikt«, ki so bili v razprodajo razdeljeni pri lanskeoletnem občnem zboru gospem tov. Blenk-Arničević, Menaše-Komačević, Turnher-Kovačević, ter tov. Kavčiču, Lili in Prestor Niku; 4. poročilo računskih preglednikov; 5. poročilo o propagandi za »Uč. samopomoč« (Prestor Niko); 6. volitve novega odbora; 7. prosti predlogi; 8. slučajnosti. Z ozirom na važna poročila pozivlja k častni udeležbi — odbor!

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARTSKI OKRAJ zboruje dne 7. februarja (sreda) t. l. ob 10. uri pri Sv. Lenartu. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva; 2. pogovor in sklep o vplačevanju letnine, ki bode merodajen za vse člane; 3. poročilo tov. ravnatelja mešč. šole F. Šegula: Kaj zahteva mešč. šola od učenca, ki prestopi iz ljudske v meščansko šolo; 4. poročilo tov. O. Železnika: O sedanjih draginjah v Slov. goricah, kjer prekupci vse pokupijo; delo bivšega ministra Pucla itd.; 5. poročilo o širšem so-

svetu; 6. Dušeslovni poskusi: poroča F. Jakop. 7. petje se vrši od pol 10.—10 ure, kakor navadno. — Predlogi oz. nasveti. Zanimivost tvarine in stan. zavednost vabi vse člane k temu zborovanju. Udnina se še ne pobirala.

+ NA ODBOROV SEJI »DRUŠTVA UČITELJEV IN ŠOLSKIH PRIJATELJEV ZA OKR. LJUBLJANSKE OKOLICE« se je sklenilo: 1. Zborovanje s predavanjem se priredi sredi marca. 2. Članarina za UJU je na leto 80 Din in z. Društvo še 5 Din. 3. Kdor še ni plačal članarine za 1922, naj to čim prej stori. Opomin bo prišel v 14. dneh na njegov račun. 4. Vsaka preselitev naj se prijavi takoj. Zirovnik.

+ Učiteljsko društvo v Murski Soboti. Ker se pri napovedi občnega zbora našega društva za 4. januarja t. l. ni upoštevala železniška zveza na Goricko, sklicuje se tem potom ponovno občni zbor z istim dnevnim redom za dan 3. februarja 1923, ob 10. predpoldne v prostoru osnovne šole v Murski Soboti. Na vzporedno važne zadeve splošno - stanovskega in lokalnega značaja; zato: udeležba obvezna! — Opozorjam na svojo notico v štev. 51. »Učit. Tov.« l. 1922. — M. D., tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ JE IMELO SVOJ REDNI OBČNI ZBOR 13. januarja v Krškem.

Predsednik tov. Levstik iskreno pozdravlja vse, ki so se udeležili zborovanja navzlic slabemu vremenu, posebno tovariše s Svibnega in iz daljnega tržiškega krožka (St. Janž, Trebelno). Posebej pozdravi g. okr. šol. nadzornika in ga prosi, naj zastavi ves svoj vpliv v uresničenje naših želja in zahtev. Spominja se prera- nopolnega neumornega odbornika našega društva, predsednika tržiškega krožka Vinka Klanška. — Omenja, da skoraj vsi načrti, ki si jih je stavila naša organizacija, niso prišli, do uresničenja vsled vladne krize. Društvo kakor tudi naše poverjenstvo je storiло svojo dolžnost, toda doseglo se le ni ničesar. Ostro obsoja, da so se črtale razne postavke prosv. proračuna za Slovenijo. Člansivo pozivlja k slogi in medsebojni odkritosrčnosti.

Tajnikovo poročilo. Iz njega vzemo, da je imelo društvo dve zborovanji in 2 odb. seji. Društvo šteje 114 članov. Tajnik prosi člane, naj takoj javijo vsako izpremembo naslova, preme- stitev itd. Poroča o skupščini na Bledu in seji širjega sosveta v Ljubljani ter o volitvah zastopnikov učiteljstva v viš. šol. svet. Predlaga, naj si društvo naroči Narodno prosveto, kar se tudi sprejme. Pove, da se je na odb. seji sklenilo, naj bo stalna točka dnevnega reda vsakega zborovanja — poročilo zastopnikov učit. o delovanju v okr. šol. svetu.

Tov. blaginjskičarka je podala blaginjsko poročilo in predložila račune, ki so se pregledali in našli v popolnem redu.

Članarina se je določila na 100 Din, plačuje naj se mesečno. Vsak član plača našemu društvu celoletno članarino, če tudi se med letom preseli kam drugam.

Tovariši(ce), ki ne prejemajo redno stan. listov, naj reklamirajo na upravništvo. Reklamacija je poštnine prosta.

Volitve. Predsednikom je bil zopet izvoljen tov. L. Levstik. Odbornikom: Berce Vinko, Golob Janko, Grile Gabriel, Jurčec Ivan, Rant Franc, Roje Vl., Vanič Janko in Zirerjeva Pavla. — Namestnikom: Bavdek Angela, Dolinšek Lojze, Levstik Mila in Ljubič. — Pregledovalcem računov: Grile in Ljubič. Delegatom za pokr. skupščino D. Sterk.

Resolucije: 1. Soglasno se odobrava re- solucije, sprejete od širjega sosveta na zborovanju dne 28. decembra naslovljene na ministra prosvete in na glavni odbor UJU v Beogradu.

2. Poudarja se zlasti, da naše poverjenstvo ne sme odnehati od zahteve, da dobi učiteljstvo Slovenije svojega referenta v ministrstvo prosvete.

3. Istotako mora poverjenstvo vztrajati v zahtevi, da vlada poravnava krivico, ki se je zgodila učiteljstvu in šolstvu s protizakonitim črtanjem prosv. proračuna za Slovenijo.

4. Učiteljstvo pozdravlja imenovanje tov. Jovo Jovanoviča šefom kabineta ministrstva prosvete v nadi, da bo poznavajoč razmere v Sloveniji, uporabil ves svoj vpliv, da se uresni- čijo naše zahteve.

Predavanje. K sklepu je sledilo vlezani- mivo predavanje tovarišice M. Stupice »O raz- voju srbske književnosti.« Nato je tovariš Lev- stik kot zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu poročal o sejah, ki so se vršile.

Na svidenje 5. majnika v Radečah!

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE IMELO DNE 13. JAN. SVOJ REDNI OBČNI ZBOR, katerega se je kljub skrajno slabemu vremenu udeležilo 90 članov.

Uvodoma nam je podal tovariš predsednik izčrpano poročilo o poteku zadnje seje širjega sosveta.

Iz tajniškega poročila posnemamo, da je imelo društvo v preteklem letu 7 zborovanj, katerih so se udeležili člani vselej v obilnem številu. Daljših predavanj je bilo 8. Društvo šteje danes 130 rednih članov. Blaginjska izkazuje 2008 dinarjev prebitka. Članarina za tekoče leto znaša 100 Din, ki se ima poravnati v 10 mesečnih obrokih. Članom, ki se zborovanj iz kateregakoli vzroka ne morejo udeležiti, se priporoča, da na- kažejo blaginjskičarju kakšno vsoto kot prostovoljni prispevek. Jugosl. Matici se izplača ustanovna v znesku 1000 Din. Ker se ne more od tovarišev meščanskih šol zahtevati, da plačujejo članarino dvema društvoma, se sklene, jih pava- biti vslej kot goste k našim zborovanjem.

Društvo izreče staremu odboru in nad vse požrtvovalnemu predsedniku Sivki, iskreno za- hvalo ter voli soglasno stari odbor (Sivka, Pe- triček, Žagar, Wudler, Gobec, Pregelj, Schreiner in Petrovič).

Predavanja. Predaval je tovariš Franjo Roš o »Slov. učitelju v Cankarju«. Označil je poteze značajeve Cankarjevih učiteljev, razvil sliko dobe. Pokazal je, da je Cankar napisal mno- go sijajnega za našo mladino, čeprav ni pisal zanj, in je mnogokje posegel v vzgojne pro- bleme. Izvrstnemu predavanju je učiteljstvo sle- dilo z izrednim zanimanjem ter z glasnim aplav- zom izrazilo svojo zadovoljnost.

Tovariš strok. učitelj Černež nam je podal smernice kako in kdaj izgovarjamo »le z v«. Slučajnosti. Glede gmočnega položaja pre- vladuje mnenje, da primanjkuje v naši organiza- ciji pravega razumevanja in agilnosti. Po dolgo- trajnih razmotiranih izvoli se društveni odsek (Petrak, Petrovič, Potočnik, Voglar) z navod- lom, razmotrivati naša gospodarska vprašanja. Društvo poveri odsek, da se čimprej posvetuje z raznimi pravniki itd., kako doseči v prvi vrsti naše zakonite zahteve do prostega stanovanja in kuriva. — Prihodnje zborovanje meseca marca!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu S. v. B. v Z.: Vaša zamenjava odpade v smislu sklepa zadnje seje oz. sosveta.

—lu A. M. v R.: Hvala za pismo! Mnenja sem istega, težje pa govorim. Dopis sem oddal predsedstvu, če se v načelu strinja z javno zbirko.

—lu Z. M.: Vaša dva dopisa prinesemo v nast. štev. Danes zaradi obširnosti in tesnega prostora nemogoče.

—lu J. M. v Š. p. Š. g.: Članek pride na vrsto ob prvi priliki — z ozirom na prostor. Hvala!

—lu »Varanec«: Vaš članek smo dali k zbirki dopisov o anketi nar. prosv. vprašanja in pride tam v pošte, kot prispevek k celotnemu vprašanju. Hvala!

—lu A. in v.: O vprašanju bo gotovo v krat- kem štev. Danes zaradi obširnosti in tesnega prostora smo morali odložiti za prihodnjik.

—lu »Pri nečisti knjigi«: Vaš dopis je neja- sen. —lu P. B.: Vaš dopis porabimo kot pri- spevek k naši anketi o vprašanju našega narod- no-prosvetnega dela. Hvala!

—lu P. M. — Zg. P. p. Z.: Vaš članek je že stavljen, a smo ga morali zaradi tesnega prostora odložiti za prihodnjik.

—lu Sol. v St. J.: Vaš denar ste poslali na UJU mesto na konvikt, zato je v izkazu »Re- zervnega sklada«. Posredovali smo, da se pre- nese denar na pravi naslov. — E. T. — M.: Dopis prejeli. Hvala! Danes nemogoče da pride v pošte, ker nam tudi pro- stor ne dovoljuje.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

priporoča sledeče mladinske spise:

MARKO SENJANIN, slovenski Robinson	8.—
KRALJ PETER I. OSVOBODI- TELJ	16.—
MATI NARAVA PRIPOVEDUJE, prirodoisne pravljice	24.—
BABICA PRIPOVEDUJE, s tremi risbami	9.—
OTROŠKI ODER, mladinske igre	7.—
VSEM DOBRIM, tri povesti za mladino	7.—
NEKOČ JE BILO JEZERO, dolin- ska baika	20.—
DROBNE PESMI, ilustrirano	7.—
SRBSKE NARODNE PRIPOVED- KE	18.—
ČEŠKE PRAVLJICE	12.—

ELEGANTNO VEZANO!

Obširnejši cen'k pošilja knjižarna na za- htevo brezplačno!

Žične modroce

vseh velikosti iz pobakrene žice v lesenem okvirju izdeluje tvornica žičnih modrocev in drugih žičnih pletenin

Matevž Rabič,

Javornik pri Jesenicah, Slovenija.

Najboljše peči sedanjosti so emajlirane

LUC-ove PEČI

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. VIDIC & KOMP.
TRGOVINA STAVBNEGA MATERIJALA.

Prešernova ulica.

LJUBLJANA

Prešernova ulica.